

**Dokde iwa e
yeddude
goodal Alla
faade e
Islaam.**

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الریوة

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

ceo@rabwah.sa

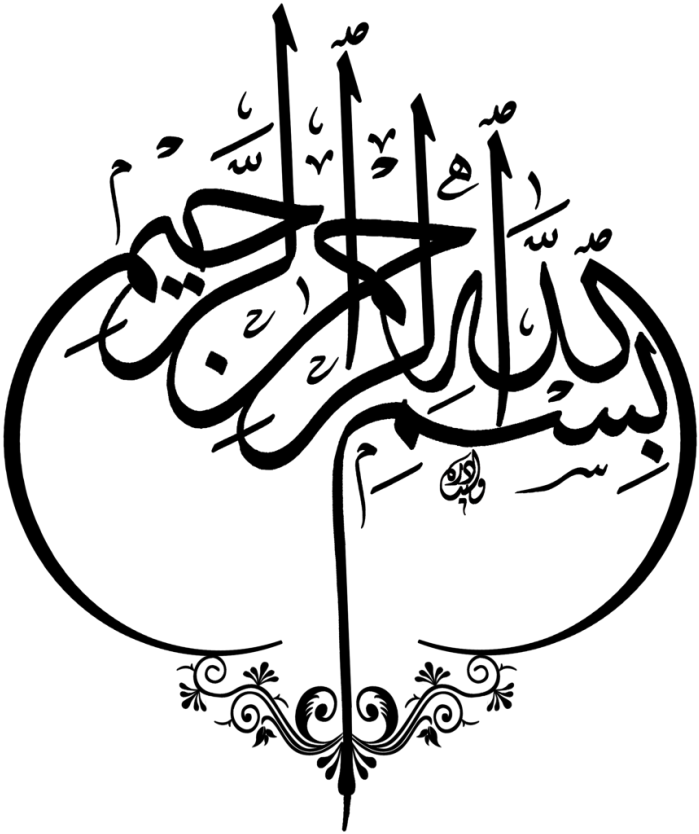
P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Iannadal e jaabawol

En fudfdorii Innde Alla, Yettoore woodanii Alla, yo moy'Yere e kisiyee wonu e nulaado Alla on, e beynguure makko nden, e sahabaabe makko ben e kala jokkufo mo, si dum yawtii.

Ngel ko deftel yewtayngel fii "Dogugol immorde e yeddugol Alla faade e Lislalam.

Ngel deftel hingel banngina yeddugol Alla e jibuyeeji mum, e ko honno yeddugol Alla luutondiri (piyodiri) e banngandi hakkil e tagu.

Hingel hollira yoga e dallillaaji goodal Alla tagfo O, senaare woodanii Mbo.

Enen eden nganndira Alla hakkille, Alla toowfo O daalii:

﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمْ الْخَالِقُونَ﴾ [الطور: 35]

{Mbela be tagiraa ko aldaa e ndiga, wolla ko kambe woni tagube be}35-. Simoore Tuuri.

Tawii ko ka hakkille na woodi gedfe tate baawde wonde de ngalaa nayabel :

Gadanel ngel woni : En tagaama ko aldaa e tagfo (mbela be tagaama ummaade e hay huunde) dum waawaa wonde, hono tagreteden ko aldaa e tagfo ?

Dimmel ngel woni : Nde ngoneten enen tagi ko'e men (mbela ko kambe tagi) dum waawaa wonde, hono tagreten ko'e men ko adii nde tageteden ?

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Wadde to banje hakkille heddotoo tan ko huunde wootere, nde aaya o haalaani, sabu kayre woni banngunde nde, ndeen woni hefen njogii takdo en.

Heden nganndira Alla hakkille.

Ko noon kadi eden nganndira Alla neesu.

Heden nganndira ndeer men wonde sanamuuji e neesu mbaawaa tagde winndere nde, wolla woodnude Bakteeri e neddo kadi, wolla boom yubbude golle banndu neddo e ndii mbaadi, wolla waawde tigi tagde ummaade e Jarra faade Majarra (joowal koode : galaxie).

Sanamuuji di heeferbe ndewata, e neesu ngu jeddufo goodal Alla goondini, kamdi fof edi katojini e tagoowo.

Sanamuuji e neesu ngalaa ko njoganii ko'e mum en, di ngalaa kattane reende hormonji gondi nder majji e ndii mbaadi kaawniindi, di ngalaa mbaawka lelnude finnde (code) ndonateeri finnde wadnde miliyonji kumpitale nder kala sel guurdo, di mbaawaa woodnude hay huunde wolla woodnude ko'e majji.

Tagdo ndee winndere haawniinde, ko O tagoowo ganndo kattandoo senaare woodanii Mbo.

Baawo duu, deftel ngel engel yeewta jibuyaaji yeddube goodal Alla, e etaade be daaynude dalillaaji woodeede tagdo to banngede hakkille e neesu.

Ina jeyaa e haalaaji mum'en bolle puuyde wiide : winndere ndee ko nii tan ardi, wadi be wiide noon ko waasde faamde wolla majjikinaade be ko waawi won'de, huunde juhnde noon ina jogii sardiji didi di ceerataa e mum.

Ko diin ngoni yonta e nokku.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Huunde juhnde (hawriti) na dabbi yonta mbo dum wadata dum adda batte mum.

Ina dabbi kadi goodal rigi (macceer) e nokku to dum wadata ngam dum adda batte majjum.

Hono mbiiraten huunnde juhnde na waawi waɗde ndee winndere, e anndude wonde winndere men ndee tagiraa ko iwde e yonta e nokku, rewata heen tann ko won'de nde tagiraaka e julhal.

Caggal duum, deftere nde adda yogo e dallillaaji hakkille e waɗɗaade woodeede diine, woni maana diine ko jebbilanaade Joom binnde e dowtaade Mbo. Jebbilanaade Alla e doftoraade Mbo dewal, ko dum woni : diine tigi.

Aan aɗa yankinanoo Alla, ndewaa takɗo ma jedɗo ma (garsokindɗo ma) okkudo ma kala dokkal e neema e peewal.

Dewal Alla woni hakke Alla e dow jiyaabe Makko ; sabu ko Alla tagi en wuurni en yedi en feewni en, O neli e men Nelabe Makko, ngam be kumpitoo hombo e men buri labeede golle, dewal Alla woni hakke Alla e dow men.

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾ [الملك:]

[2

(Oon tagɗo maayde e nguurndam haa O humpitoo hombo e mon buri Imoyyude golle, ko Kanko woni tedduɗo, pooloowo Mbo fooletaake jaafotooɗo bakkatuuji "2". Simoore Laamu (Mulki).

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Refti heen, yolnde rewnde heen nde, deftel ngel ina hollira yogo e dalillaaji kollooji sellugol Islaam, e wonde Alla jabataa diine mbo wonaa Islaam wonande aade en, Alla daali :

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ﴾ [آل عمران:

[85

Kala dabbudo diine mbo wonaa islaam o jabbantaake, kanko to laakira ko e bonraabe (pertube) o jeyetee}, (85). Simoore koreeji Imraana (Aali Imraana).

Islaam woni diine mbo Alla neliri denndaangal annabaabe e nelaabe.

Sifa Islaam tigi ko: ina e makko maanaa jebbilanaade Alla e rewde Alla tan.

Islaam woni diine burdo hibbude (timmude) to bannge hirjingol e jebbilanaade Alla.

Ko kambo woni diine noddowo e ngootaagu Alla, ngool wootingol ngol annabaabe fof noddii faade e mum.

Denndaangal annabaabe noddata ko e fibnde wootinde (tawhiid) hay si wonii sariyaaji mum'en na luuri.

Alla daali:

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء:

[25

{Min nulaani hay nulaaɗo gooto ko adi maa, si wonaa Min mbahyii e makko wonde pellet deweteeɗo alah si wonaa Miin, waɗɗe ndewee kam}. (25). **Simoore annabaaɓe** (anbiya).

Hannde ko diine Islaam tan heddii he oo tawhiid e dow leydi he, tawde kala askitintoobe e diineeji ɗi wonaa islaam ebe mbaɗa huunde e sirku, foti ko seeda maa ko heewi, caggal maaygol annabaaɓe ɓe, yimɓe ɓee nanngi e sirkuuji , alaa diine hannde keddiɗo e tawhiid laaɓɗo si wonaa diine islaam.

Deftel ngel ina timminira hono aade wontirta juulɗo, e ko woni maana islaam, e haan'de goodal islaam.

Islaam jaabiima naamne goodal jiilotoode e hakkille kala nedɗo: Hoto ummiden, ko saabi gonal men e winndere he, e hoto enen paa-ɗen?

Islaam jaabiima ɗum fof e nder aaya Quraana gooto, Alla daali:

﴿وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ [يس: 22]

{Holko haɗata mi rewde Oon tagɗo mi ko ka Makko nduttoto-ɗon} (22). [**Simoore Yaasiin.**].

Hodo ummii-mi? Alla tagi mi (Oon tagɗo mi).

Hodo njahat mi? Yaama mi yaha ka Alla, mi hasbee e golle am.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ [يس: 22]

(ko to Makko nduttoto-ɗon) (22) [. Simoore Yaasiin.]

Holko saabi ngar-mi e ndee winndere? Ko ngam rewde Alla.

Holko saabi mina rewa Alla? Ina jeya e neesu nde ndewat mi Alla tagɗo mi O, ko ɗum woni neesu jotondiral hakkunde Alla e jiyaado Makko: nde jiyaado rewata Joom makko:

﴿وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ﴾ [لقمان: 22]

(Holko saabi mi rewatah Oon tagɗo mi). (22). Simoore Lukmaan

Faanda e islaam ko maccikinaade wonande Alla e kala huunde famarde e mawnde nder nguurndam maa, Alla toowɗo O daali:

﴿قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الأنعام: 162-163]

{Maaku be: Pellet, juulde am nden, e kirse am ɗen, e nguurndam am ɗam, e maayde am nden, ko All woodani, Jeyɗo binnde ɗe (162) Kafidiido alanaa Mo! Ko ɗum mi yamiraa, ko miin woni arano e jebbiliibe ben}. (163) Simoore daabeeji (an aam).

Yeddude goodal Alla noon yonataa nedɗo gannduɗo pellet ko jibinaado te ko maayoowo.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Deftel ngel ina yerina: Ñamri ganndal e hakkille ko faati e jiiBUYAAJI yeddude goodal Alla, e yoga e maandeeji (daliillaaji) sellugol Islaam.

Deftere nde ardi ko e tafngo naamnal e jaabawol.

Ngaree puɗɗo-ɗen e barke Alla.

1- Holko woni yeddude goodal Alla- Ilhaad-?

J: Ilhaad woni: yeddude woodeede kala cemmbe birniide.

Mulhid ko jeedduɗo woodeede tagɗo e annabaagal e ummital.

2- Holko ngaybinirton yeddugo (ilhaad)?

J: Ilhaad ina ɗabbi goonɗin'gol burngol toowde goonɗin'gl diine.

Kono goonɗinal pawingal e sikkeeji e miijooji gooñiidi, ɗum noon ko mbeñdi goonɗinal diine pawingal e neessuji banngudi e maandeeji ɗi nji'irten gite men, e teskuyeeji hakkille, e dallilaaji sariyankooji.

Ngam wonde Mulhid alah e saga miijaɗa ko arata ko:A-ko ndiga beyde e ndiga ɗum wona huunde mawnde, wona winndere haawniinde burnde labeede e haadtirde peesirde cewɗe e keeri cattudi B-huunde juhnde jibini keeri cattudi e fiijiyaaji tabitɗi ɗi winndere nde addi; te noon woni sarti huunde juhnde ko yonto e nokku,winndere nde arii e ko alda e yonta wonah kadi nokku, wadde nde arii e ko wonah e huunde juhnde C- Jiiki jaaka neesu leydi gadana jibanii nguurndam addi Bacteriya e aade, wondude noon aade e timmal hakkille makko waawah yencinde ko buri newaade e mbaadiiji nguurndam.D-Kala jikkuuji lobbi ɗi njabɗen cellal majji beñandirdi e laawol rigi-jikkuuji asliyankooji ko donngal cattungal e perte ka tolndo maslaahaaji adunayankooji-ɗiin ko e njenñcudi rigi, ɗi etuyaaji hakkilleyankooji ngam ngona Mulhid alah e saga ngoondinaa ɗi.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

c- Tuugnorde hakkille e rigiire alaa he Ilhaad, tawa ende hada boomaare denndaangal wonbe e dow leydi ndi.

Winndere rigi (matiere) anndaa goopol anndaa peewal?

Duum wadi, e nder iilhaad (yeddude) boomaare ko woni e leydi ndii fof na fota e heddaa d̄um e nguurndam.

Ilhaad kadi fawii ko e fiɓnde, kono ko nde fiɓnde nde iwaani e ganndal wolla e tinndinoore (eggaande) wolla e hakkille maa e jikku.

3- Holko woni maande (daliil) woodeede Tagɗo.

J: Maandeeji mum ina keewi kono ko dallillaaji diɗi tan kaaleten heen:

1- daliil woodnude (tagde).

2- daliil toppitaade e karallaagal (waawde).

3- Holko woni dalii woodnude?

J: Daliil woodnude woni:

Kala huunde ko woodnaande, d̄uum woni woodeede huunde caggal nde woodaano, alaa e saga nde daña goodnuɗo nde.

Ko noon kebirten dallillaaji di limotaako e goodal Taddo Ceniido O.

Kala gabbel e winndere he ina holla goodal tagu, sabu kala huunde woodnaande ina holla woodeede tagɗo goodnuɗo O.

Aan si a ndaari goodal ngal maa a taw wonde ko huunde arnde waylotoonde, nde daña iwdi te wonaa saasoore (duumiinde), wadde goodal waawaa yondinaade e hoore mum tan, d̄um noon ina addan ma pellital hakkille maa wonde na woodi tagoowo, fawotoo heen ko gite ndaarta (nji'a) goodnuɗo winndere nde, doon d̄o d̄e ndaari (d̄e teskiima) winndere nde.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Ko duum saabi aayeeje Quraana buy ina kollira winndere nde e goodaade sera men, Alla toowdo O daali:

﴿قُلْ أَنْظَرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُعْنِي الْأَيُّمُ وَاللَّيْلُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾﴾

[يونس: 101]

{Maaku be : ndaare ko woni e nder kammuuji e leydi, maandeeji di (aayeeje) e jeertingol ngol nafataa yimbe be ngoondintah. (101).

Simoore Yuunus

Alla toowdo O daali :

﴿أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ

مُسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَائِ رَبِّهِمْ لَكٰفِرُونَ ﴿٨﴾ [الروم: 8]

(Mbela be miijitaaki e pitaaali mum'en Alla tagiraani kammuuji di e leydi ndi e ko woni hakkunde majji, si wonaa e goonga e happu (lajal) dottangal, pellet ko heewi e yimbe be ko yeddube kawral e Joom mum'en) ["8". Simoore Ruum].

Alla toowdo O daali:

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ﴾ [الأعراف: 185]

(Mbela be ndaaraani e laamateeri (malakuutu) kammuuji e leydi, e kuule de Alla tagi "185". Simoore Aaraaf.

Kala huunde woodnaande ko maande yottinoore faade e goodnudo O.

5- Holko woni daliil toppitaade e baawal (karallaagal)?

J: Daliil toppitaade e baawal (karallaagal) woni:

Kala huunde e goodal tuggude e Kawaarat -ko buri famdude jirmuuji rigiyankooji loskaadi kamdi ngonii ndadfdudi gabbel jarra (atom)- faade e Majjaraaji (galaxixes), ina woodi daraja e darajaaji fiibaade golle.

Duum no wada golle keeriidi dottaade.

Kala fiibiinde ka bannge golle nder neesu ko martaba beydiido e dow goodal.

Goodal ko ko yubbina (rewindiraa).

fiibaade nder huunde woodnde, ko martaba beydiido e dow goodal.

Kala ko woni sera maa ko ko hetta (tafaa) e mbaadi toddaandi ngam dum waawa wadde golle dottaade.

Wadde kala ko woni sara maa ina jogii pibagol ka bannge badal (golle).

Fiibaade ka bannge golle ko daliil feewnude e woodnude.

Wadde alaa e sago goodnudo wooda.

Woni yeru duum ko "lampu: jaynorgal" dum ina yerina fiibaade ka bannge golle.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Lampu kuura ina woniri e:

1- boggel gonatngel e nder lampu he.

2- Boreyel kire jokkindirngel kuura o e boggel ngel.

3- Gaas daaniido deenoowo boggel ngel, mbo gollondirtaa e hengel wonah kadi e kuura o.

4- Weer kadoowo naatde henndu ndu wollo yaltude gaas daaniido o, dum noo ko haa boggel ngel waasa sumde.

5- Foobre lampu o: Ina jokkindiri lampu o e dawwaaya dum wona laawol caafal kuura ngal.

Oo lampu kuura ko njuubbudi jogiindi fibre ndi waawataa newneede, dum noon ko maande (daliil) hakkille pudfordo tinndinoowo goodal karallo peewnoowo o.

Neddo caliido won'de oo lampu ko peewnaado moy'inaa, maa bi'owo mbo ardi ko juhal, ko oon neddo naamnetee yo addan dum daliilu.

Peewnudo lampu o ina anndi tigi ko woni kuura e laawol to mbo rewata e faayiida lampu o, e sewde fiileyel ngel, ko dum tinndini ko laabi wonde goodal lampu hollii woodeede karallo peewnudo dum, kono wonaa nih tan (e juhal) mbo ardi e mbaadi mammba timmundi.

Ko e wano oo tolno hakkille tawreten maande wonde huunde fibiinde to bannge golle, wano neddo, alaa e sago daña peewnudo dum.

Lampu o na feewniraa (renndini) ko gedde jowi ...

Kono eden tawa neddo woniri (feewniraa) ko e gedde miliyaarji 4 e kala sel e seluui makko.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

4- Tobbe miliyaarji 4 ndenti ngoni tagoodi kala guurngel laatingel, dūm ina inniree code donondirteeḍo, maa DNA- dee karfeeje (tobbe) ina ngoni e aalundere kala sel e seluuji maa ḍi.

Si a sikkii wonde 5 peewniraadi lampu o na woodi peewnudo ḍi, te aan alaa peewnudo ma (tagdo ma) ndeen ko aan jogii caḍeele.

﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ﴾ [الطور: 35]

{Mbela be tagiraa ko aldaa e ndiga, wolla ko kambe woni tagube be} 35-.Simoore Tuuri.

Kala ko taarii ma na woniri ko e fibre, alaa fof ko woni e neesu wollo e gabbel ma e kammuuli (falakuuji) wollo ko woni e nder banndu maa, si wonaa tan ina jogii fibre ka bannge tagu (golle).

Fibaade to bannge golle (mahoodi), e tagu kala gabbel jarra e kala balel goodangel, duum ko gefe goodaade e kala huunde wonnde e winndere nde.

Alla daali :

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ
الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ [البقرة: 146]

" Pellet ina e tagu kammuuji e leydi e seertude jemma e ñalawma e laaɗe dogooje ndeer maayo ko nafata yimbe be, e ndiyam ɗam Alla tellini iwde ga kammu O wuurtiniri ɗam leydi caggal ndi maayii, O sari e mayri kala nooneji kulle, e pirlitgol keneeli e duule eeltaaɗe hakkunde kammu e lesdi, fof ko maandeeji wonan'de yimbe hakkilooɓe.". Simoore bagharati (nagge).

Ayoyi a akan wannan suna da yawa sosai.

Ba mai tinawa sai wanda yake amfani da hankalin sa. Aayeeje kaalooje e ɗuum na keewi sanne.

Alaa siftoroowo si wonaa kuutortooɗo hakkille mum

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ
فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَبَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ
تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَأَمَّنَّا بِهِ ؕ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا
أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٧﴾﴾ [آل عمران: 7]

{Siftortaa si wonaa jooma hakkillaaji en} -7-. Simoore Aali
Imraana.

Oon kuutorɗo hakkille makko o ndaari e goodal (daliil woodnude) o
ndaari njuɓɓudi e golle goodaadi dī (daliil karallaagal) maa o yanane
sellugol daliil goodnuɗo ka banngɗe hakkille.

6- Holko hadata tawa iwɗi neɗɗo e tagaadi godɗi dī ummii ko e
goodaadi gadani pamari dī pibaaki?

J: caɗeele diɗe na ngoodi heen:

1. Sadeende adiinde nde: alaa hay maande (daliil) wootere tinndinoore
iwɗe noone goodaadi guurɗi wonta noone (mbaadi) godɗo, haalaaka
noon ndee diwannde fepindaande hulbiniinde: wonde neɗɗo ummii ko
e ngoodakon ngadikon.

Hono fof jedduɗo goodal Alla goonɗinirta ngoo miiɗo ngo alaa daliil
jottiɗo, o yeddana en huutoraade hakkille pawiiɗo e diine.

2- Sadeende diɗaɓere: Fawaade e miiɗo ko buri famɗude e Jenum
(Minimum gene set) goodangel guurngel, kala no ngel foti famɗude, ngel
waawaa jogaade ko buri famɗude jiinuuji 200.

Ko buri famɗude e limoore genuuji: woni ko guurngel goodangel
waawataa wuurde si alaa diin genjuuji.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Goodangel guurngel waawataa wuurde si ngel ustoraama gene gooto e ko furi famɗude e genuuji dottaadi.

Gene woni lefol ganndaafi coomngol ko heewi e finndeeji (codes) ndonu tonngudi ganndaafi di (kumpitale).

Ina woodi dottaande burnde famɗude e geenuuji baɗɗiidi ngam nguurndam dañee: eɗi mbada finnde (code) haɓɓere genuuji ngam kattande -emmbe - sabu guurngel waawataa wuurde ko aldaa e kattande (semmbe) kadi haɓɓere e genuuji godɗi mɓɗanaa finnde ñaamdu, godɗi heen ko ngam yeñde (jibingol), genuuji godɗi keerordi golle ngooroondi nguurndam, ko hono nih woniri!

Anndube kiisiima won'de ko burata famɗude e genuuji baɗɗiidi ngam nguurndam, 'Be mbi'i di njaasataa teemedde diɗi gene.

Dental Craig Venter yottiima e wonde genuuji baɗɗii ngam goodal nguurndam njaasataa teemedde tati e capande jeetati e diɗi gene.¹

Anndube tawi wonde Mycroplasma, ko goodangel burngel famɗude e aduna, engel jogii 468 gene.

Si huunde ndee wonno rigi (matiere) tan, tawa winndere nde ko njuɓɓudi rigi tan, en kaajaratno fuddoraade ko alaa gene, si en paalama rewde immaade e hedrojen faade e banndu nedɗo!

Kona tan ganndal hollii en wonde huunde ko alaa gene, maa ko jogii gege gooto, woodaani, hay genuuji teemedere alah, ganndal ina wi'a:

¹ Janngirde J. Craig Venter Institute (JCVL) waɗii wiɗto ngam yiitude denndaangal jenuuji kimmuɗi wonan'de M. denitium, ndeer jolɗe (tolnooji) nguurndam genuuji winndere di. Njeñcudi (ngartam) ndi woni: "1"be tawii fotde genuuji 382 iwde e 482 tonngiraa (coding) ko porotiin.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Heden katojini kumpitale buy ko buri famdo fof, si wonaa noon nguurngel feeñataano gila fuddoode goodal.

E nder neesu alaa huunde fuddorde, kono kala heen fedde yubbunde woniri ko e bannge mum, e mbaadi haawniindi!

Maa kaawis heddo e njuubbudi kumpitale wadoori finndeeji (codes) wonande gooddi (tagooje) ko adii nde di peeñata, oo kaawis maa heddo pooma wona haayre fergitoore yeddube goodal Alla (Mulhid en), e kala jeddufo tagu Alla.

Aan ada yeeso miliyaarji 4 kumpital keeritingal -deen kumpite gonde e nder aalundere kala sel e seluuji maa -ngam di mbaada golle guurde cewde.

Mulhid -jeddufo- miijotonoo ko pellet na dañi goodaafi puɗɗiidi ko aldaa hay gene gooto, kono tan miijitande (yi'annde ganndal) addii wonde nguurndam na dabbi dottoode burnde famdude e geneji, duum itti ngool koyɗol mabbe.

Goodaafi guurdi ngari ina ngoni pibiidi gila e fuddoode, si wonaano duum di peeñataano boom.

7- Holko woni yeruuji daliil toppitaade e karallaagal?

J: Yeruuji mum limotaako.

Di keyataa e binndaafi (dosiyeeki) aduna di.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَمٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أُجْرٍ مَّا نَفَيْتَ كَلِمَتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ [لقمان: 27]

{Min tagiraani kammu ngu e leydi ndi e ko woni hakkunde majji meere, **ɗuum** ko sikke **been** yeddu**be**, bone (waylu) yiite woodanii **been** yeddu**be**} (27). Simoore Saad.

Kala jarra e winndere he ko daliil toppitaae, foti en nganndii oo goonga hannde wolla en nganndat mbo janngo.

A- Ensolin-hormon dolgol golkos- yaltinita **ɗum** ko bukkol - pancreas- fotde ko **ñaam-ɗaa** ko e suukara.

B- Semmbe ko **bernde** duñaata e **y'iyyam** na fota e kattande **ɗe** terɗe katojini fawaade e tiidnaare waɗaande nde.

B- Naatirɗe fulkuru (reedu) maa ko ngam haɗde ruttagolji **ñaamde** nde e hunduko maa, **ɗum** addan maa lor.

C- jaltirɗe **ɗee** kadi, ko ngam hiɓindaade e haɗfande ma tuundi sobe jaltooje **ɗe**, seeda kala.

D- **y'i'e** laalagal hoore maa takkondiraani, haa mbaawaa telloraade e reedu neene ma hoolaare e newaare, sabu si tawno **ɗe** takkondiri **ɗe** tellotanooko e reedu neene ma si wonaa tan **ɗe** kela, mawnugol laalagal hoore timmataa si wonaa mawnugol ngaadi maa timmi.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

D- Kala ko taartii neerji maa (radfooji) eggooji tinirdi –siñalji-kuura edii muuraa bedel kaɗowel –wano muurirten boggi kuuraa-tawa kuuraa o bonataa wilotaako, wolla mbo adda caɗeele.

E- Elektoron ina taaroo aalundere nde e njaaweendi ujunere kilometre e leyɗa- si wonaa noon elektoron o yanat nder aalundere he, sabu semmbe bippondiral e aalundere foodoore nde, si ɗuum alaa tagu ngu yirbatno (fusatno) ko adii nde ngu fudɗotoo. Ko ɗum woni njaaweendi haanndi ngam jarra (atom) waawa laataade.

F-Si jarraaji ɗiɗi kawri e hedrogen a tawat 0007% ko tayre hedrogen nde waylotoo wonta kattande (semmbe), si ndee tayre woniino 0006% lomtoo 0007%, ndeen poroton o takkondirtaa e netoron, si ɗuum wonndo winndere nde fof laatoto Hedrojin, gede godde dee mbaawataa feeñde, si tayre wontunde cemmbe nde wonii 0008% lomtoo 0007% ndeen takkondirgol ngol yaawat sanne, ɗum noon addatno waasde Hedrojen e winndere he ko yaawi, nguurndam natta dañeede, limoore nde foti ko wonde hakkunde 0006% e 0008%.

g- Joowre elektron ina yerina (electron mass) 0.2% e joowre netron, ko ɗum woni joowre betirde ngam woodeede jarra (atom).

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

h- Caggal njallukon puɗii, koñ kuccata ko faade iwirde ndaaygu (fooyre), ɗaɗi mum fa'a les, sabu jogaade jallukoñ kon tinorla mawɗo faade e ndaaygu ngu, kala kumpitale ɗe ngol haajori eɗe tonngaa ndeer fofɗere nde, ina woodi kadi hormonji baɗooji jallungol ngol mawnira dow e bannge, ɗiin fof finnde (code) majji woni ko he fufɗere he.

i- Si a wonii e ñaamde biɓbe ledɗe (firwi) dakmuɗe, mberlo-ɗaa aalundere mum yoornde nde, nde alaa dakamme, nde wofɗito maa, aan a newnanat ndeen binndere nde naɓora genuuji mum, nde fufɗoya lekki ñaameteeki, kono tawa ende mofti geenuuji mum ndeer bernde fofɗere yoornde nde, nde a himmiraano, kala nde werlaa nde e lesdi nde fuda si nde heɓi baawal mum, nde wona lekki ñaameteeki, ki daña ɗaɗi e foɓre e cate. Dum fof na waɗa e puɗi e lekɗe ɗe tinataa maatataa hay huunde.

k- Hombo yuɓɓi kumpital ɗiin puɗi muumi pahi, o fotndi keeweeki suukar majji, tawa aɗa dakmitoo heen?

Hol mbo waɗi aawdi (aalundere) ndi wonaa welndi yiɗaandi, ɗum waɗa ndi werlee ka wofɗi.

Rewti hee: ko hombo loowi abbere kumpitale ndonaade jonooje tagde puɗol kesol e denndaangal coomiɗi nder mum e golle mum?

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

1- Ko feeñanii en e sakket woni: ηakkere jaatiyankoore–Inertia–mbo nguur–den e neema mum, ko dum njeñcudi habbere (joowre) winndere nde fof.

Holko woni ustaare (ηakkere) jaatiire?

Si a jolii e oto mbo dogaa haa mbo darii e juhal, hol ko waɗata?

Ndeen a nduñoto faade yeeso! mbela wonaa noon?

Ko duum woni ustaare jaatiyankoore.

Si ηakkere jaatiyankoore woniino e winndere men he ko buri famɗude no woniri nih jooni, ndeen hay kenal soy–soy waawatno dillinde kaay'e mawɗe ɗe, oon tuma huunde fof na waawi feraade en.

Si ηakkere jaatiire buriino mawnude no woniri jooni nih, en mbaawataano dillinde hay peɗeeli (kolli) men.²

Semmba ηakkere jaatiire fawii ko e habbere (joowre) nde.

Huunde haawnde fiijiyankeere woni : habbere joowal koode (majarra) laawol tabaana –la Voie lactée– woni joowal denndinngal njuɓɓudi naange, alaa ko nde jogii e ηakkere jaatiire nde so wonaa

² Battane Neesu: hono njuɓɓudi biyoloji ndi hollirta faandaare winndere nde, Michael Denton.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

emmbere 0.1 nder miliyon, te noon haɓɓere lesdi ndi alaa ko jogii he ɲakkere jaatiire nde si wonaa ko tolnii e 0.001 nder miliyon.

Ɗakkere jaatiire ɓurnde moyɗude, nde nguureten e mum, nde mbaaweten waɗde coftale men fof, ndeen woni moɓɓgal kattande winndere ndee fof.

Kala no ganndal beydorii, kaawisaaji karallagal tagu ɓura ɓanngude - 3-³

M- rewti heen holko wonata si en njahii e haalde ka yitere?

Oon neema mbo alaa coggu.

[8: البلد] ﴿أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ﴾

{Mbela Min mbaɗanaani mbo gite} {8}. [Simoore ngenndi (Baladi).].

Karallaagal yitere ina tolnoo e: teemedde jowi e capande jeedifi e jeego'o peksel.

Yitere ina mofti yaanorde (adsa) ɓurnde laabde e winndere he.

jaɓɓorgel ndaaygu e nder sajo yitere njaajeendi mum ɓuraani feccere millimeter nayɓitaado, ko e mum o waawata seerndirde mbaadiiji miliyonji sappo ceertuɗi, ɗum ko kaawis e tagu Alla lobbu.

³ Maykel Danson wiɗti oo fiyaaku e mbaadi yaajndi, e deftere makko : Fotde neesu, nde eggaama e arab, nde yalti to Daaru Al Kaatib.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Si a ndaari huunde yeeso maa ndaaygu yani e saño (gubbol) yitere nde, e nder leyƴannde golle kimiyaaje keewde piibiide mbadat, de njibina caafal (waraango) kuura, ngal ummoo e saño yitere he faade e ngaandi maa, ngal rewaa e boggoñ neerji -radooji-, ngaandi ndi firda waraango kuura ngo yi'annde, ngaandi ndi wa'a no jogiindi saggitorde timmunde wayloore waraango kuura yottiingo ngo e mum wonta yi'annde yeeso maa.

Ko huunde haawniinde si on miijiima e mum !

Miijo-daa : Ndi ngaandi ngonndi nder faandu yi'e nibbundu -nduun woni laalagal hoore-.

Alaa ko yottotoo ngaandi maa ndi si wonaa caafe (waraango) kuura.

Hono ngaandi ndi firdata ngal caafal wadta ngal yi'annde ?

Hono ndi okkir maa mbaaw-daa yiide ?

Oo kaawis ombo wadfa e kala leyƴannde si a udditii yitere maa ndaarda !

Ko wano noon kadi nande noppi wa'i:

Ka bempeyƴe hito (sawtu) naatata faade e mbaggu (tabalde) nofru, nde wadta de bempeyƴe dillere mikaniik, ndeen dillere rewaa e yi'oñ tatoñ pamaroñ ndeer nofru hakkundeeru faade e nofru nder-nderdu, nduun wayla dum wonta caafal kuura.

Ndeen ngoo waraango kuuraa ina egga ummaade e nofru nder faade e ngaandi, ngaandi ndi fuddoo waylude caafal (waraango) kuura ngal wonta hito, ndeen puɗɗaa nan'de hito ngo!

dum fof kadi dogata e ko furi famdude leyƴannde:

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ
وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [الحل: 78]

(Alla yaltinii on e deedi yummiraa^{be} mon on nganndah hay huunde O wa^dfani on nande e jiide e ber^de mbela njetton) -78- Simoore ñaaki (Nahli).

Miijo-daa wonde kala ley^yannde fotde tintinooje (joopane) ujunnaaji kuura na yottoo e ngaandi ummaade e yitere e nofru e memde e meedde e uurnagol, e ummaade e terde ceertude, tawa endi seernda d^{ee} joopane e karallaagal kaawningal sanne.

﴿هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِۦٓ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾ [لقمان: 11]

" Dum ko tagu Alla, kollee kam ko ^{be} ngonaa kanko tagi, accu tooño^{be} ^{bee} ngoni ko e majjere feeñnde" {11}. [11-Simoore Lukmaan.].

﴿وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي الَّذِي أَتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ
إِنَّهُ وَخَيْرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ﴾ [النمل: 88]

{Golle Alla O ñeeñni kala huunde, pellet ko O kumpitiido ko ngolloton ko}. {88}. [Simoore korndolli (Namli).].

Hombo waawi tonngude neema e neemaaji Alla?

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Mijjo, aan, e kala jokkule gonde e banndu maa, e kala yi'al newnanat ngal ma dillude e baawal maagal?

Mijjo-daa e jokkule daatde newnanatde ma dillude ko aldaa e pobbondirgol hakkunde yi'e de, de ñaamtondirtaa, dee jokkule de Alla wadi e mum ndeelam wano bellere wonnde e jokkule masinaaji!

Mijjito e neemaaji Alla di, tesko-daa njettaa Mo e neemaaji makko di, senaare woodanii Mo.

Neemaaji Alla limotaako

﴿أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ
ظَهْرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ﴾
[لقمان: 20]

{Mbela on nji'aani ko Alla eeltanii on ko woni e kammuuji e leydi O yuurti e mon neemaaji Makko peeñdi e birniidi fof, na woodi heen yimbe yeddondirteebe fii Alla ko aldaa e ganndal aldaa e peewal e ko aldah e deftere jalbunde}. (20). [Simooore Lukmaan](#).

8- Yoga e yeddube (Mulhid en) ina njuwa daliil TOPPITAGOL e wiide be na woodi toon gede de ngonaa burde (yeruyankooje) wano : ñawuuji e dimmbagol leydi.

J : Waasde woodeede gede peewniraade karallaagal e winndere he, e haala Mulhid, duum riiwataa woodeede karallaagal tagu ngu.

Wiide mbo noon na teentina woodeede karallaagal e winndere he.

Si karallaagal woodaano Mulhid anndataano woodeede gede de peewniraaka e karallaagal.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Hono kaaldataa ustaare (ayiiba) wonnde e njuɓɓudi tawa winndere nde alaa njuɓɓudi?

Ko ɓe cifortoo ko wonde karallaagal alaa, ɗuum ko ustaare ganndal wolla ɱakker (ustaare) faamgol ɱeeɱal gonngal e gedde de.

Goonɗinɓe mbi'ataa wonde winndere jogiinde karallaagal musiibaaji njanataa e mum, kono ɓe mbi'ata ko pellet winndere nde ko ɱeeɱaande alaa ko yanata heen ko aldaa e faandaare.

Darnde Mulhid nanndi ko jeddoowo karallaagal he laana weeyo, sabu woodeede petrol keewɗo nder makka embo waawi fuccitde laana ka e kala leyɣ'annde.⁴

Wiindere nde yuɓɓinaaka (hettaaka) ngam nde heddo haa pooma wolla tawa nde aalaa fuɗɗoode, enen en tagiraaka yo en ngon allajji.

Kono tagiraɗen ko haa ndaartinde-ɗen (njaribire ɗen) jam e bone.

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوْحٍ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء:

[25

{Maa Min njaribor on bone e moyɣere ngam humpitaade on, ko ga amen nduttete-ɗon}. [(25). Simoore Anbiya (annabaabe)].

Jam o e bone o, e kala fitina waɗata ko e ɱeeɱal e muuyaande Allayankoore.

⁴ Peeɱindi (fenomen) ɱiɱɱe diine ndeer filosofi keso o, nde Dr Sultan Al-Umayri, ko wiɗto ngam heɓde doktora.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

9- Holko hadata woodeede sabaabu rigiyanke goodnuɗo winndere nde; woni yeru mum ko: Pinal (siwilisasiyo) godɗo wolla huunde woɗnde? Holko saabi Alla gaddiɗo mbo alaa fudɗoode?

J: Ina woodi doosgal ngal annuɗe lismaam cinci gila ko burata kitaale ujunere, ngal doosgal na wi'a: " Callalal (dewondirgol) golluɓe na adda waasde woodde golle" -5-.⁵

Callalal golluɓe woni: woodeede ko buri tagɗo gooto, e ngal naamnal eɗen njogii Pinal (siwilisasiyo) godɗo, godɗgal gadingal ngaal kadi sincunoo ngal, ngaal pinal kadi ko godɗgal aawi ngal, yahra noo, dum woni callalal tagbe be.

Ngal callalal ina adda waasde woodeede baɗe (golle).

Waasde woodeede golle woni waasde woodeede tagaadi wano winndere nde e neɗɗo 'aade) ekn...

Callalal golluɓe na adda waasde woodeede winndere nde e Goodal ngal.

Si peeɗgol gootel e pine (siwilisooji) fawiima e siwilisasiyon godɗo darnuɗo mbo godɗo kadi gargol mum fawoo e godɗo, haa ko alaa ɗo haadti, ndeen ngal Pinal (siwilisasiyo) feeɗatah, ko noon kadi gadiide ɗe, dum noon firtata ko goodal woodatah, hay huunde woodatah.

Sabu kala hen ngenndi peeɗgol mum fawii ko e ngodɗi ngadiindi, fawotoo heen ko: hay ngenndi feeɗatah, hay huunde woodatah.

Alaa e sago, daɗa tagɗo mbo hay huunde adaaki, goodnuɗo kala huunde.

Si callalal ngal alaa to haadti e kala fedde nder callalal ngal fawii ko he wedde, duum noon tagaade ngoodaano, takgol kadi woodaano,

⁵ Peeɗi (fenomen) ɗiɗe diine ndeer falsafa keso o, Dr Sultan Al-Umayri, wiɗto ngam heɓde doktora.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

wonaa kadi goodaafi, sabu kala baɗɗo baɗal mum fawotoo ko e baɗɗo godɗo gadiiɗo mbo, oon kadi fawoo e gadiiɗo ɗum, oon tuma alaa ko woodata.

Alaa e sag callalal ngal darto e dottoode.

Ko ɗoo njanante-ɗen woodeede Tagɗo Geno Mbo hay huunde adaaki.

10- Eɗen nganndi laabi ñaawooji winndere nde e sababuuji dimmbande lesdi sanne, holko saabi katajin-ɗen e Tagɗo tawde eɗen nganndi laabi njuɓɓudi winndere ɗi?

J: Mulhid ina sikka woodeede laabi tan na yona ngam tagde winndere e feeñde nde, yoga e mum'en ina tuugnoo e laawol "laawol bippol: gravité terrestre" ngool tan yonii banngin'gol winndere nde, wondude e waasde daraade haala mum'en ka tigi, si en mijiima e laawol bippol, hombo laawɗi ngol? hombo okki ngol sifa baawal e hollirde batte ɗe?

E waasde ndaarde ɗee geɗe ganndaade goowaade, laawol bippol ngol waawaa dirnude hay si ko pukeyel belyardo.

Laawol mehol ngol tan waawataa waɗde hay huunde ɗoon ɗo huunde nde feeñaani.

Laawol bippol waawaa feewnude hay pukeyel belyardo, ngol waawi tan ko dillinde ngel si ngel banngii ngel duñiraa sawru belyardo.

Laawol bippol ngol tan wonaa hay huunde, kono ko ngol sifa baɗal neesuyankewal.

Laawol bippol ngol dillintaa pukeyel belyardo ko aldaa e semmbe duñooje sawru belyardo ndu, dillina ndu, ko ndeen pukeyel Bilyardo dillata, ndeen laawol bippol ngol waɗa batte mum.

Kono Mulhid ina sikka wonde woodeede Laawol bippol na waawi tagde pukeyell Belyardo e dillinde ngel!

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Hol he bee diɗo mbo hakkille buri jaɓde won'gol sabaabu feeɓde winndere nde: ko Tagɗo o, wolla ko laawol ngol?

Ko noon kadi laawi sumirde nder wonande motoro oto (mobel) di waawaa feewnude mobel.

Si en beydii heen laawi sumirde ndeer e motoro mobel, motoro o tan kadi gollataa, ko maa isaas (essence) okka mbo kattand, alaa e sago kadi feetere cumgol wooda, ko adii dum fof tawa motoro oon na woodi, ko nii si laawi sumirde nder di woodii ko ndeen motoro o gollata!

Hakkille jabataa sikkude laawi sumirde nder tan na waawi feewnude motoro o, e feetere ubbuure nde, e esaas o, e dognoowo o, e laawol do oto o dogata.

Miijo yondinaade e laawol golle ngam tagde winndere nde, ko miijo ngo yahdaani e hakkille hay seeda.

Refti heen, ngoo miijo si en ndewii ngo maa ngo naatnu en e callalal gollube ngal njaabi-den e naamnal gadanal he, hombo tagi ngol laawol hombo woodni ngol, si be cikii ko laawol godngol, maa en naat e callalal gollube, duum addata ko waasde woodeede hay laawol gootol, wolla waasde woodeede hay tagoore wootere.

11- Holko haɗi wonde winndere nde iwi ko e juhal tan -ardi nih tan?

J: Wiide ko juhnde woni iwdi winndere ko majjere, sabu asli hungol (ko waawi wonde), sabi juhnde ina woodi sarɗiiji diɗi di ceertataa e mum.

Diin sarɗiiji ngoni: yonto e nokku.

Huunde juhnde ardi noon tan ina dabbi jogaade yonto mbo dum wadata e mum dum battina.

Ina dabbi kadi woodeede to bannge rigi -macceer- mbo dum wadata e mum dum yencina battane mum.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Hona mbi'irten huunde juhnde ina jogii batte e woodeede ndee winndere, sabu winndere men nde iwi ko aldaa e yonta aldaa e nokku?

Hono batte juhal (ko ardi nih tan) peeñirta tawa juhal ngal e hoore mum woodaani.

Hono juhal wadirta batte ado woodeede mum e woodeede yonta e nokku, te ko dii dīdi ngoni sardīiji woodeede juhal ngal.

12- Hono nduttirten jeddufo goodal Alla bi'oowo goodal winndere nde ko alaa ko adii dum.

J: Fotde no laawol dīmmol wonande dinamik nguleeki (second Law of thermodynamic) winndere nde waawaa won'de tawa alaa do fudfi.

Ngam newnude ngol laawol ngadden yeru ngam firde dum; Si ada jogii Kaas ndiyam gulfo nder suudu, nguleeki ki eggat e ndiyam nguldam dam faaade e weeyu suudu he haa daraja nguleeki suudu ndu fota e daraja nguleeki kaas o, ko dum woni laawol dīmmol wonande dinamik nguleeki, sabu kattande (sembe) rewata ko iwde dow faade lees, ko noon tan wonirta.

Dum ina wada e kala huunde wonnde e winndere he e kala ley'annde gila winndere nde feeñi, haa nguleeki kala huunde nder winndere ne fotondira, si nguleeki kala huunde fotondirii, ndeen ko wi'etee Maayde nguleekiyankoore wadat e winndere he (thermam Death of Universe) Si winndere wonndo alaa fuddoode ndeen tawatno nde dartiima jooni - maaynde nguleekiyankiire-, kono jooni nde woni ko e alhaali ko furi famdude Netrob burfo wodfu, nde yottaaki e maayde nguleekiyankoore tawo, duum noon winndere nde wonaa geno (ko alaa do fudfi) ende jogii fudforde tabitnde, jamaanu e nokku peeñdi e mayre.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Tabitii e ngool laawol pellet winndere nde fuddori ko e ko buri famdude e Netrob, dum firti ko wonde goodal mum wadii ko aldaa e anndo mum gadiido -ko feewnaande-.

Ko dum woni laawol ganndal kono tan yeddube goodal Alla ngoni ko e bannge godfo.

13- Holko saabi laawol sabaabu alanaa (gollataa e) Tagdo O? Wolla e tafngo wodngo, hombo tagi Tagdo O?

J: Ko adii fof: Tagdo O laawi tagaade Makko di golletaake (pawaaki) e dow makko, dum ko huunde anndaande.

Si wonaano nih en mbi'anno: ko hombo defi defoowo o?

Ko hombo wuji ngujoowo o?

Tagdo O woni goodnudo yonta e nokku, laabi di O woodni dii pawotaako (ngollataa) e Makko, sabu ko Kanko woodni di.

Didi: Kala huunde laatiinde ina woodi ko laatini nde, dum ina selli, kono tagdo noon:

﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: 11]

{Alaa huunde ko nanndi e Makko}. (11). [(11). Simoore SHuura (diisnondiral).]

Tati : Tagdo O wonaa badaado (kewdo) -alah to O fuddorii- hono mbiiraten : hombo tagi Mbo?

Nayi : Alaa e sago tagdo O wona Mbo alaa do fuddori, Mbo goodal Makko wadfi, si wonaa noon naaten e jiidru" callalal gollube e ko dum

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

addata e waasde woodeede golle de" ko dum woni ko kaalno-den labbin-den ko adii seeda, alaa e sago tagdo O wona baddiido goodal, Mbo alaa do fudfi (ajaliyanke) senaade woodanii Mbo.

14- Winndere nde ende mawni sanne, e no fotde men famdiri, hono ngonirten tummbere (wuddu) ndee winndere mawnde sannde?

J: Jeddudo goodal Alla ina wi'a e sikkude: Winndere nde ina mawni haa fanti, wadde hono aade wonirta wuddu winndere nde!?

Ngoo miijo fawii ko dow ngardiindi: nde wonnoo gese de ko yaajude sanne, joom majje no famdani de sanne, duum wadi wonaa kanko jeyi de!

Kono huunde nde fawaaki e mawneeki (buttidgol).

Jikkuuji di pawaaki e mawnugol, te ko kan'ji ngoni betirgal burondirgol hakkunde neddo burdo moy'ude e burdo bonde o.

Yimbe bee betirtee ko jikkuuji mum'en.

Wadde mawneeki wonah betirgal!

Ngaree piyen oo yeru: Si en njogiima laamdo, oon laamdo waggini (wasiyani) biddo makko yogo e wasiyaaji, o winndi dum e deftere, mbela aade na waawa salaade e wiide: Hono oo laamdo jogiido gese miliyonji e lesde de limotaako, ko wadi mbo okka biddo makko mbo yonaani hay gootel e nder miliyon e lesde e cooye makko?

Yeru burdo towde ko Alla woodani.

Mbela dum ko salagol jaadungol e hakkille?

Huunde nde fawaaki e mawnugol wolla niseeki (teddeendi).

Refti heen, mbela wonaa ndee winndere fudforii ko e ko buri famdude hoore meslal l (fiaabi milyaarji, wano annube Fiijik (physique) kolliri?

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Wadde mawnugol wonaa huunde wellitiinde.

Fawii heen, si tawii ko Alla tagata ko O welaa no weliraa, holko dum bonnanta oon jeddufo goodal Alla?

Mbela Alla Mbo ustora a gollirde haa dum duña Mbo e wadirde seeda-seeda?

Alla burii (toowanii) duum.

Kono mbela ko enen ngoni wuddu winndere nde tigi?

Eey ko aan nedfo woni wuddu winndere nde e ñaawoore Alla.

Ko diine woni ko Alla fawi tagaabe Mum.

Ko diine woni hoolaare nde ndoonde-daa nde, kammbo woni humpito (jarabuya) mawngo ngo pot-daa daranaade.

Ko aan nedfo dabbiraa dewal Alla toowfo O, duum wadu maa wuddu winndere nde, ko aan woni wuddu (tumbere) winndere nde, kono wonaa sabu mawneeki maa doole wolla mbaawde maa, ko sabu tan Alla faw ma dum.

Ko aan waawi gollude moyyere e accude bone... aan waawi goondinde wolla yeddude.

Enen fof eden nganndi ko fawaabe (roondinaabe), foti en njabii wolla en caliima.

Mulhid e goondindo e bi'owo mi anndaa fof ko fawaabe fawre Alla, eden tina pawal Alla ngal, eden tina dillugol ngilngu jikku bernde, eden nganndi pellet ko woni ndeer men: gollu wotaa gollu... gollu moyyere wotaa gollu bone, gooto e men fof na anndi won ko o dabbiraa!

Ngonden ko e tumbere ndee winndere to banng e faweede (hellifeede).

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Ko noon kadi ngonden ko e tummbere winndere nde ka bannge tinde e anndude, eden kebtina eden kakkili eden nganndi goodal men tigi, e goodal winndere nde sera men, eden paami maana goodal men tigi.

Ko en naamneteebe nanngirteebe hellifaabe ñaaweteebe (hasbeteebe).

Ko enen ngoni tagoore anndunde yoodde heblo toppitaango, ko enen ngoni tagoore anndunde karallaagal diggin'gol golle, enen ngoni tagoore waawnde siinude maa salaade ko fawaa, eden mbaawi subaade tigi, eden mbaawi goondinde e yeddude.

Enen ngoni e wuddu (tummbere) ndee winndere.

﴿إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا﴾ [الأحزاب: 72]

{Minen Min pawii hoolaare nde dow kammuuji e leydi ndi **ɗi** calii roondaade nde **ɗi** kuli nde, ned**ɗo** kam roondii nde, aade ko tooñoowo cay ko majju**ɗo**} [(72). Simoore Pelle (Ahjaab).].

15- Yoga e yeddube goodal Alla ina mbi'a : na woodi koode keewde, si en ndaartindiima maa en taw heen waawnde wuureede... mbela ngoo miijo (maanditorde zum) ina sella ?

J : Holko tamindiri woodeede keewal koode e yeddue daaliil karallaagal ?

Huunde nde wonaa rigiiji garwaniiji.

Huune nde wa'aani tan no: mino e ladde heewnde muuyanteeje e vivve leɗde e kulle, ndeen lahal ñamri defaandi ndakmundi yalta yeeso am, wadde huunde nde wonaa tan rigiiji (material) garwaniiji.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Heewde njaareendi kadi e jeerennde firtaani wonde mido tawa toon bedi elektoronik peewnirteedi njaareendi taariindi kam banje fof, e ndee jeerennde!

Wadde huunde nde wonaa woodeede rigiiji garwaniiji; woni huunde nde ko anndude hono feewnirtee e karallaagal, ko wi'etee e Angale: know how.

Woodeede dental koode firtaani nde wootere e majje feeñata tawa ende wonir e karallagal wano leydi ndi.

Huunde nde ko dīigin'go (karrallaagal) e tagu e feewnude:

﴿وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي أَتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾﴾ [النمل: 88]

{Tagu Alla karallu, Oon baɗɗo kala huunde e karallaagal} {88}.

Simooe Korndooli (Namli).

Woodeede koode keewde godde wonaa daliil woodeede nguurdam e dow hoodere leydi.

Woodeede koode godde hollaani woodeede finnde (code) ndonuyan-ke e nder maa, jogiinde karfeeje miliyaarji nayi deenoje kala golle terde maa, e hormonji ma, e mbaadi haawniindi, ko adii nde ngonata aan.

Nguundam ko kumpital wonaa rigi (matier).

Si mi yahdii e gooto e yeddube goodal Alla to hoodere wootere, min tawi toon masiin (appaare) piibiido mbo golla e mbaadi haawniindi, hay si min paamaani golle mum, mbela na waawi yeddude woodeede golludo oo masiin, sabu tan mawnugol ndee hoodere nde min ngoni ?

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Ngoowka hakkille tan na duña min, miin e jeddudo goodal Alla o, si min nj'ii oon masiin (appaare) min mbi'a peewnudo kattando na woodi.

Kala jeddudo dum feeñani hakkille oon woni jeddudo goodal goodnudo, ko kam tigi foti naamneede daliil, kono wonaa tabitindo goodal goodnudo.

Jeddudo goodal Alla e ndee winndere haawniinde labaande, ko kanko naamnetee daliil kono wonaa goondindo o.

Woodii ñande, Jeddudo goodal Alla Karla Sagan winndi daarol o inniri ngol Jokkondiral : Contact, ombo haala heen hono anndube mbidirta yoy're yaasi leydi men ndi.

E daarol fepindangol woni ko anndube njiiti callalal tonngoode gadane juutngal ummiide e weeyo yaasi ngo ; sabu rewondirgol callalal ngal ina tinndina bural (kiima) limgal (matematik) dottaado, engal hollira noone e njuubbudi, dum woni daliilu hakkil jondo ngam yananeede wonde oo bataake ummii ko e pinal godngal, engal faalaa jokkondirde e men !

Ko haawni heen ko won'de Karl Sago "mbo laabaaka fii Alla : agnostic" ko lolludo, kono hakkille makko jabii goodal fibaade e njuubbudi: nder tinndinoore tokosere (batakel) nde woni daliilu woodnude e karallaagal!

Callalal tonngoode gadaniije tan na kollira pellet woodeede ngenndi mawndi ; hono ngaskinirta alkule (karfeeje) miliyaarji nayi nder kala sel e seluuji banndu maa, te si harfeere wootere bonii heen tan bone mawdo wadat, hono mbiirataa ngaal karallaagal fof ko puunti (yofñe) yeddube goodal Alla, ko yahdaani e hakkille ?

Yahdaani e hakkille : ñaawrude puunti ngam yeddude firo huunde. Banngude, tawa ende tinndini goodal tagdo O

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿قُلْ أَنْظَرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُعْنِي الْأَيَّاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾﴾

[يونس: 101]

{Maaku be : ndaaree ko woni e nder kammuuji e leydi, aayeeje de e jeertingol ngol nafataa yimbe be ngoondintah} [(101).Simooe Yuunus.].

16- Holko hadata goodal ko buri tagoowo gooto mbo alaa do fuddi ?

J : Alla toowdo O daali :

﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلَاءُ اللَّهِ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾﴾ [الأنبياء:

[22

{Si tawiino allaaji goddi (ko wonaa Alla gooto) woniino e majji didi, ndeen di mbonatno} 22-. Simooe annabaabe (Anbiya).

Goodal deweteeɗo gon'duɗo e Alla na aada limti-limtinde (keewal), limti limtinde na adda haajorde goddo.

Hatojinde tagdo O noon - Alla seniima heen- ina adda waasde hoolaare winndere nde, ende waawi yirbude ndeen, duum noon addat bonde winndere nde.

Jokkude winndere nde hoolnaaki si tawii Alla mbo haajori goddo.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلَاءُ اللَّهِ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ﴾ (الأنبياء: 22)

[22

{Sii tawiino allaaji ngoni e majji (asamaan e lesdi) ndeen maa **ɗi** mbon, senaare woodani Alla Jooma Arsi e ko **be** cifortoo Mbo ko}

(22). Simoore annabaabe –anbiya

Takɗo O seniima e jogaade haaju e hatojinde godɗo, ko Kanko woni jondiniido daraniido kala huunde, senaare woodanii Mbo.

Beydu heen kadi: si Allaaji ɗiɗi -wolla ko buri dum- ngonno toon, ndeen hakkille na jaba ko luutondiral burata badaade nanondiral, sabu woodeede Allaaji ɗiɗi firti ko woodeede muuyaade ceertude, te kadi gooto e mum en fof hatojina e godɗo, dum addata ko bonde kammuuji ɗi e leydi ndi.

Neesu nedɗo ko fellitde Alla ko gooto, si tawii ganndo physic wolla godɗo, ndaarii ndee winndere, o waawataa miijanaade nde si wonaa tagɗo gooto tan.

17- Hoko addi (saabini) diine?

J; Burɗo bonde e yeddube goodal Alla na goondini wonde ko goonga buri fenaande, ko noon de?

Burɗo bonde e yeddube goodal Alla ina goondini wonde ko hoolaare buri njanfa, ko noon de?

Dii konngi garooji ngalaa e ndee winndere, e ndee winndere rigi alaa ko addata maanaa majji wolla ko ɗi ɗabbi ko.

Holko woni maanaa Goonga?

Holko faandaa e Hoolaare?

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Mbela si en pirtii gabbel jarra maa en taw toon maanaaji wano:
GOONGA wollo FENAANDE?

Mbela si en ndaari Fiiyya wolla kiimiya hormonji maa en taw toon:
HOOLAARE wolla NJANFA?

Dii konngi (termuuji) ngalaa e winndere rigi.

Kono ko di konngi gooddi e goonga.

Accu (nganndaa) boom ko e gede burde mawnude di jeyaa.

Qiima neddo, ko e jikkuuji mum kono wonaa e mawnugol mum wonaa
kadi e limoore jarraaji mum wolla tolnde semmbe selji makko.

Qiima neddo (aade) ko nanngitaade e ko Alla fawi mbo ko.

Oo Qiima alaa hay huunde ko renndi mbo e neddo.

Ina woodi gorko moy'yo e gorko bondo.

Kono hooseere moy'ere e hooseere bonnde ngalah.

En tawataa hoodere hoolaande e hoodere janfotoonde.

Ko neddo tan himmiri Qiima e faandaare, e goodal kadi.

Ko aade e Jinne tan paamata wonde ko be halfinaabe.

Tinde maana jikkuuji jeyaa ko e neesu ko Alla fawi kala gooto e men.

Diine ko huunde waddiinde ngam faamde neddo.

Ko diine tan woni ko okkata maana jikkuuji e ko taki di ngooda e ko
saabi eden nanṭoo e majji.

Ko diine tan woni ko tottata ngoobu (mbaadi) jikkuuji.

Jikkuuji mbaawataa faameede si wonaa e ko Alla fawi e men.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Ko e diine tan mbaaweten anndude ko saabi jikkuuji ngoni neesu neddo (aade).

Ko e diine nganndeten faandaare goodal, ko e diine kadi nganndeten wonde jikkuuji di co'eten waddagol majji, hay si en nanjaaki e majji, ko di feccere e fawre nde Alla fawi e men.

Diine ko huunde waddaniinde neddo (aade).

Ko e diine kadi nganndeten ko saabi ngonda-den do?

Ngannden kadi ko woni caggal maayde?

Ngannden ko woni maana goodal?

Ngannden kadi ko dabbaa e men e ngal goodal?

Diine ko huunde waddiinde ngam anndude ko buri himmude ko neddo daranii (soklinta mo).

Ko dum saabi si wonaano diine winndere nde waylotono faade e ngumdam kibbudame waasde timmal.

Ibnul Qayyim yo Alla yurme mbo wi'a:" laawol malal alaa e aduna e laakara si wonaa e juude nelaabe, anndugol ko moyyi e ko boni kadi hebotaako si wonaa e mabbe, alaa daŋoowo weluya Alla tigi si wonaa e juude mum en." ⁶

Si wonaano naange diine e naage nelal aduna ko nibbere hudaande, wano ceernaajo Ibnu Taymiyya wiiri, yo Alla yurmo mbo. -7-.⁷

Si diine alaano faandaare goodal anndetaake, wonaa kadi maana moyyere e bural mum.

⁶ Jaad Al Ma'aad 1- 68.

⁷ Majmuu'ul Fataawa 93,94-19.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Sie nele ngaraano winndere nde wonatno e jiiɓdu hulɓiniindu.

Si diine wirniima neddo yeddi annabaagal, ndeen maa aade wontu goppe (tuundi) wano Kalos Saagon wiiri nih, wolla o wonta koowoje wano Sarter haaldiri nih. -8-⁸

Aade oon wonta tuundi kiimiya wano Steven Hawking wiiri nih. -9-⁹

Annabaagal woni foofaango (dillere) goodal wooto, si annabaagal alaano ndeen ko ɓuri yoodde e pepindaadi e ko ɓuri welde e tuuyooji ngontatno kulol cattungo!

Si wonaano diine winndere nde wontatno niwre hulɓiniinde.

Aan si a naamniima kala jedduɗo goodal Alla: holko saabi gonal men e ndee winndere wolla holko woni caggal maayde?

O haalat puuyka wolla o deyyira no muumo.

Ndeen noon ko diine woni sabaabu neesuyanke wonande aade e faamude ɓure jikkuuji, diine woni ko haani anndireede goodal e faandaare goodal, e timmin'de maccinaade (dewal) e Alla, ngaal maccinaagal woni dadndowal ngal.

18- Holko haɗata jikkuuji ngona njeñcudi ngaandi wollo renndo?

⁸ Ruttorde Wiideyo: Baarol taarnde winndere (rogere 1) feccere e goodal men na anndina ko oon nokku iwɗen. Eɗen woodɗaa ruttaade, te eɗen mbaawi ɗum. Sabu winndere nde na ndeer men kadi. Enen tagira-ɗen ko e koode, ko en laawol no winndere nde anndira hoore mum: hojomji 06 e leyɗ: 04. Tawi ko laatagol neddo kullel Sartar haali kaan e daartol makko: Gisyan.

⁹ iwde e kawral won'dude e Ken Campbell: goonga dow pelle: ɓaawo Ken men, 1995.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

J: Ngaandi wadīraa ko iwde e rigiiji (matieres) goodaadi, gondi e di winndere rigi nde feewnira tigi.

Ngaandi ndi no wa'i fibaade fof wolla no gefe rigiije (matieres) fiborii fof, en tawan keewal meere (ndiga) jibintaa si wonaa meere.

Si wonii rigi (matière) anndaa moyƴere anndaa bone, ko noon kadi ngaandi wa'i.

Doo naamnoto-ɗen jedduɗo goodal Alla: Hono faamugol moyƴere e bone feeñiri si tawii tagoore rigi (matière) fof anndaa hay jikku, anndaa moyƴere maa bone?

Naamnal diɗabal: Holko haɗi ngaandi (hakille) boomde ko woni e dow leydi ndii fof?

Holko haɗi ngaandi naatnude leyƴi yimbe burɗi jaasde di nder cuuron kulle (muumuntaaji)?

Holko saabi ngaandi boomaani (halkaani) ñawbe e laagɗube e ronkuba jeyaabe e leyƴi burɗi jaasde wano no dum wadīrnoo e ebbaande Naaji en (subo neesu) - ebbaande Akson tii foor-? (10)¹⁰.

De naamne ngaandi rigi alanaa ɗe jaabawol ka banng'e yeddude wolla goondinde (sellinde).

Sabu ngaadi ko jaambuuri (heedanaani) to banng'e jikkuuji, sabu ngaandi feewniraa ko e jarraaji lesdi.

Jokkondiral alaa hakkunde ngaandi e jikkuuji, wonaa ko baɗii wolla ko wofɗi.

Si tawii ko miijo wiingo ko renndo woni iwde jikkuuji, dum ko miijo haawniingo, sabu jikkuuji ko aade himmiri wonaa renndo.

¹⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/Aktion_T4

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Refti heen kadi renndo wadīraa ko e gede rigi (matiere), duum woni denndal meere (ndigaaji) alaa ko jibinta si wonaa meere tan. wadde hono renndo jibinirta jikkuuji, te jikkuuji dīi njeyaaka hay e tagaade (winndere) rigi (matiere)?

Refti heen ko haala ko si selluno, teskidfen jikkuuji ko renndo jibini dī, ndeen Naaji en ngonata ko e goonga nde be boomi (mbari) wobbe, sabu ko duum renndo ngo yidi.

Nde winndere nde felliti ñaawde Naaji en ngaal pellital fawii ko dow wiide: jikkuuji ko wellitaaadi, dī ngonaa njencudi renndo, si wonaana duum be mbaawataa ñaaweede, te gila e ado be paamataano been ngoopi!

Jikkuuji iwaani e renndo, peewal ko peewal tan e renndo lobbo e renndo bonngo fof.

Goopol ko goopol ndeer renndo lobbo e bonngo fof.

Jikkuuji na njogi maana jawtudo ngaandi e renndo.

19- Na woodi Allaji e ngenndiiji aduna he, holko saabi eden ngoondfina Alla?

J: Alaa deweteedo e denndaangal diineeji aduna dī si wonaa Alla.

Seerndi en e diineeji goddi dī woni ko: be mbaddii Alla e allayon tokson wano Yasuu e Ruuhu ceniido o, wonande Annasaara, e Fasnu e Sheefa e Barahama wonande diine Henduus en.

Diineeji fof ina ngoondfina Alla gooto bajjo O, ko Kanko woni tagdo goodal ngal.

Kono ebe mbaddi e Alla reweteebe wodbe, ko nih tan foti.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Hay Wasaniyankoobe renndinbe njaggiraano di Sanamuuji allaaji e jaati majji, kono be ngoondinoo ko Alla woni tagdo, kono be mbaɗi di tan ko jokkorgal faade e Alla.

﴿وَلَيْنِ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾

[العنكبوت: 61]

{Si a naamniima be hombo tagi kammuuji e leydi O eelti naange e lewru? ndeen be mbi'i ko Alla, ko hono be calortoo goonga}

[61-Simoore Joom-mbalmbal (Ankabuuti).]

Cerno islaam Ibnu Taymiyya yo Alla yurme mbo ina wi'a: " kala cikkudo e rewoobe sanamuuji won'de ebe ngoondini kanji tagi winndere nde wolla edii tellina tobo e fudnude puɗi wolla tagde kulle e ko nanndi heen, tawata o anndaa ko o haalata ko, bee rewoobe sanamuuji paandii e sanamuuji mum'en di ko wano no sirkube paandorii e genaale de".¹¹

Wol Diwarant ina qirroo won'de iwɗi wasaniyankaagal Hendoos en ruttii ko e goondinde Alla gooto bajjo, mbo wi'a e allaaji Hendoos en" ko dɗii allaaji ujunnaaje ngonni tigi di Eglisji kerece mbaddata e ten'dingol ujunnaaje rewetebe (seernaabe) mabbe, hakkille Hendoos miijotaako hay laawol gootol won'de dɗii allaaji di limotaako kanji njogii koongu burngu toowde" -12-¹².

Ko jantaa e ciimtol (Rapport) nawanaaɗo laamu Biritani to Hindi, saanga njiimaandi Biritani e dow Hindi: "njencudu huuɗtidinndi ndi

¹¹ مجموع الفتاوى، م 1 ص 359

¹² Daartol Pinal (Siwllisasiyo) Wol diwarent, takannde 3, H 209.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

goomu widto addi ina holla won'de ko buri heewde he enndo en be ngoondini tigi woodeede Alla gooto bajjo furdo toowde".¹³

Alla ko gooto e nder denndaangal diineeki gondi e leydi he.

﴿وَلَا تُجَدِّلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا ءَامَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأَنْزَلَ إِلَيْكُمْ وَاللَّهُنَّ وَاللَّهُمَّ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ﴾ [العنكبوت: 46]

{Dewteedo amen e dewteedo mon ko gooto} [(46). Simoore Ankabuuti.]

Sanamuuji e allaaaji aade en alaa ko di ngoni sinaa jokkordi yeddude Alla:

﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾ [الزمر: 3]

{E been jaggube wallidiiɓe ko wonaa Mbo, eɓe mbi'a : min ndewiraani ɓe si wonaa haa ɓe ɓadina min Alla}. [(3). Simoore jumar.].

20- Si aade gollii huunde nde o hatojinaani ko fijirde o golli, Alla hatojinaani e men hol ko saabi O tagi en ?

¹³ Ruttorde (eggaande) yawtunde nde.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

J : Miijo wiingo : haajorde huunde na hucondiri e fijirde ko miijo fuuyngo (ɗaayngo).

Haajorgol hucondiri ko ñeeñal hakkille wonaa fijirde (mehre).

Doktoor galo joom innde na waawi safrude yimbe tawa o hatojinaani e mum'en hay huunde, kono o safrira be sabu nafaore mum'en tan, te en cifortaako golle makko de ko meere wolla fijirde.

Ñeeñal e paandale njane woni caggal golle, diin dɗi njilotaako e nder faandu haaju/fijirde.

Lumbotoodo na dannda cukalel ngam yurmeede dum, refti heen o acca ngel o yaha tawa o tijaaki e koreeji maggel yettude mbo, golle mum de cifortaake haajorde wolla fijirde kono ko de golle teddude e faandaare moy'ere e jikku moy'yo.

Hatajinde e fijirde cinndondiraani. -14-¹⁴

E nder Sahih Muslim e nder yeewtere Qudsi Alla daali:"Eehey mon jiyaabe Am si woni adiibe e wattindiibe e mon e yimbe mon e jinneeji mon ngondii e bernde gorko burdo hulde Alla e mon, dum beydataa e laamu Am hay huunde, eehey mon jiyaabe Am si adiibe e sakkatiibe e mon: yimbe mon e jinneeji mon ngonii e bernde gorko gooto burdo bonde, duum ustataa e laamu am hay huunde, jiyaabe am golle mon de Mi tonnganat on de, refti heen Mi totta on de e mbaadi njonndi, kala mbo dañi jam, yo o yettu Alla, kala mbo dañi ko wonaa jam, woto o fel si wonaa hoore makko. -15-¹⁵

Alla ina yondinii gaa e binnde de.

Yahdu men e tiidnaare e golle men fofof ko sabu ko'e men.

¹⁴ Peeñdi seɗo diine e falsafa keso o, Dr Sultan Al Umayri, wiɗto doktora.

¹⁵ Sahih Muslim h 2577.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾﴾ [العنكبوت: 6]

{Kala tampuɗo tampani ko hoore makko pellet Alla ina yondinii gaa e binnde ɗe}. [(6). Simoore Ankabuuti.]

Eɗen nganndi na woodani Alla ñeeñal e tagu mum he fof, hay si en majjii ngal, majjude ñawɗo ñeeñal doktoor firtaani baɗe doktoor ɗe ko meere.

Anndude ñeeñal Alliiyankeewal firtaani faamude kala ko yowitii e ñeeñal, hay si woni anndude heen huunde na yona.

Yonii tan nde nganndeten ko en fawaabe dewal Alla e anndude ñeeñal alliiyankeewal, nii tan yonii en, si ɗuum alaa ngonon wano jeddoowo kala ko o anndah, e ko o faamaani :

﴿بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ كَذَّابٌ أَذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾﴾ [يونس: 39]

{Accu ɓe njeddii ko ɓe piiltaaki e ganndal Mum, te taawiil firo mum araani e maɓɓe} (39) simoore Yuunus..

Alla ko Ñeeño O tagiri en ko faandaare ñeeñdunde, senaare woodanii Mbo.

Ko Alla tan haan'di e reweede.

Alaa kaanduɗo e reweede si wonaa Alla, ko Kanko woni tagɗo en, en ngoodaano ado ɗuum, Alla daali:

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾﴾

[البقرة: 21]

{Eehey mon yimbe ndewee Joom mon takdo on, e takdo adiiɓe on, mbela joo kulon} [. (21). Simoore Bagarati (nagge).].

Ko Kanko feewni en O sariyini O hoddiri O yamiri O hadi

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَىٰ
الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ

تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾ [الأعراف: 54]

{Mbela wonaa tagoore nde e yamiroore fof Kanko woodani} {54}. [Simoore Araaf.].

Wonaa tagu tan wodanaani Mbo, kono yamiroore kadi na woodani Mbo, enen ciinen yamiroore nde O yamiri nde.

Dewal Alla woni hakke Alla e dow jiyaabe Makko; sabu ko Alla tagi en wuurni en arsokini en feewni en O neli e men nelaabe Makko, ngam be kumpitoo hombo e men buri labeede golle, dewal Alla woni hakke Alla e dow men.

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ ﴿٢١﴾﴾ [الملك:

[2]

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

{Oon tagɗo maayde e nguurndam haa O humpito hombo e mon buri labeede golle ko Kanko woni tedduɗo pooloowo Mbo fooletaake momtoowo bakkatuuji} [(2). Simoore Laamu (Mulki).].

Nguurndam men e laakira men feewataa si wonaa e dewal Alla, jikkuuji men kadi moy'atah si wonaa e dewal Alla, dewal Alla hadaf pankare e gañaade ko e maggal aduna yimbe moy'ya, Alla daali:

﴿أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ۗ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾﴾ [العنكبوت: 45]

{Tabitin juulde pellet juulde ina hada pankare e gañaade}. [(45) Simoore Joom-mbalmbal (Ankabuuti).]

En malirtaake aljanna si wonaa e dewal Alla, ko duum woni dadirgal to laakara e malu aduna.

Dewal Alla ko enen nafata e jam men, engal fawii e men wonan'de Alla sabu ko Kanko tagi en, nafaore maggal ko e men ruttotoo rabbidinaade ko dow men yanata.

Aljanna weebaani, kala paalaado aljanna yo o gollan mbo, ko enen katojini e Alla, enen katojini e rewde Mbo, ko Kanko woni jondiniido e men e ko O tagi ko fof.

21- Hono nganndirten Alla?

J: En nganndirat Alla e laabi buy kono en kaalat heen laabi nayi:

Laawol gadanol : En nganndirat Alla laawol neesu kisngu.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Aade e neesu mum ina anndi embo jogii Tagdo mo, aan e neesu ana anndi ada jogii tagdo, O tagii ma e ndii mbaadi e dee terde e ndii tagoodi e ngol peewnugol karalol kaawningol.

Ko noon kadi aade e neesu mum na dabbara mooloraade e joom makko dewal, o annda kadi e neesu makko wonde embo hatojini e tagdo mbo e kala waktu, haa teenji noon e waktu sadteende.

Neesu anndude Alla ko heen aade en tagdaa, Alla daali:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ [الروم: 30]

﴿{ Tabitin yeeso maa ngo e diine peewdo, dum woni neesu ngu Alla tagri yimbe, alaa bayloowo tagu Alla ngu, ko duum woni diine peewdo, kono ko buri heewde e yimbe nganndah }. [(30). Simoore Ruum].

Mbo senaare woodani daali kadi :

﴿وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ﴾ [الأعراف: 172]

{E nde Joom maa yaltini besnguule iwde e keecee bibbe Aadama, O wadi be ceedanii dum ko'e mabe: mbela Mi wonaa Joom mon? be mbii ko noon tigi min ceediima, ndeeno-dee wiide ñande darngo pellet min ngonniino welsandii be dum} (172). [Simoore Araaf.172].

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Ko ado nde tagete-dɛn neesorno-dɛn ko anndude Alla e rewde Mbo Kanko Ceniido O. {O seedini be e dow ko'e maɓɓe: mbela Mi wonaa Joom mon? be mbii oho kay min ceediima dɔm}. Nelaado - mbo Alla hisni-maaki e hadiis kawraado e sellude mum: Hay gooto jibintaake si wonaa o jibindinee e neesu.¹⁶

Enen fof en njibidinte e nguu neesu, neesu nguu tan yonii kala nedɔo jiddo goonga nde o baarotoo he oon goonga, o jebbilanoo oo si mbo laabanii dɔm.

Nguu neesu hay burɔo sattude keefeeru waawaa yeddude mbo, haa teeɓti noon e ngonkaaji cattuɗi, e diin waktuuji caɗtuɗi aade en fof nduttoto to Alla, be njejjita ko be ndenndinatnoo e Alla ko

﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَٰهًا فَلَمَّا نَجَّيْكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ
وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿٦٧﴾﴾ [الإسراء: 67]

(Si lorlo memii be ka maayo kala mbo be noddatno-ɔo mbo wonaa Alla majjita, caggal nde O daɗɗi on faade e jeeri duurni don, nedɔo noon seeraani e yeddude) {67}. [(67). Simoore Israa'i.].

Si aade wonii e sadteende mawnde o tini halkaare, ko Alla tan o torotoo o yejjita kala mbo o renndinatnoo e Alla, duɗata nedɔo e ngol toragol Alla saanga sadteende ko neesu hisgu wonngu e kala nedɔo.

Gooto e hooreebe Amrik - Ayjen Hawar- ombo wi'atnoo nde o wonnoo gardiido konu Amerik saanga hare winndere didabere, caggal nde o

¹⁶ Sahih Muslim, h 2658.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

seedii koninkooɓe bee na nduttoo e neesu saanga sadteende, "Jidduɗo alaa e nder dii gulumbi (cuudorɗe)" -17-¹⁷

E ndeer gulumbi (cuudorɗe) saanga hare jeddoowo goodal Alla alaa toon, fof en nduttoto e Alla, ko ɗum woni neesu tigi ngu yimbe fof njabi saanga sadteende.

Laawol ɗiɗabol ngam anndude Alla ko yila (hakkille): Enen eden nganndira Alla hakkille.

Alla daali:

﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمْ الْخَالِقُونَ﴾ [الطور: 35]

{Mbela ɓe tagaa ko aldaa e ndiga wolla ko kamɓe ngoni tagɓe}
[(35). Simoore Tuuri.].

Tawii ko e hakkille na woodi geɗe tate baawɗe wonde, ɗe ngalaa nayabel :

Gadanel ngel woni : ngonon en tagaama ko aldaa e tagɗo (mbela ɓe tagaama ko aldaa e hay huunde) ɗum waawaa won'de, ko hono tagirteɗen ko aldaa e tagɗo ?

Didabel ngel woni : Nde ngoneten enen tagi ko'e men (mbela ko kamɓe ngoni tagɓe) ɗum kadi waawataa won'de, ko hono tagirtaa hoore maa ko adii nde tagete-ɗaa ?

Wadde waawde tatabere nde aaye o haalaani, sabu ɓanngude nde, hedditii tan ko e hakkille, ndeen woni : Pellet eden njogii takɗo en.

Enen eden nganndira Alla hakkille.

¹⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/There_are_no_atheists_in_foxholes

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Laawol tatabol ngam anndude Alla ko e ndaarde tagaade Makko de.

Ndaarde he tagaade Alla de na holla en mawngu Alla Teddufo O-

﴿قُلْ أَنْظَرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُعْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ﴾

[يونس: 101]

{Maaku be ndaaree ko woni e kammuuji di e leydi ndi} (101).

[Simooore Yuunus].

Si en ndaari ñeeñal tagu Alla e kaawis karallaagal makko en beydoto anndude Alla.

Ko dum kaalno-d'en ko adii e daliil goodal e daliil toppitaade e karallaagal

Laawol nayabol ngam anndude Alla ko iwde e nelaabe be.

Ko ngol woni laawol burngol mawnude ngam anndude Alla, ko duum woni anndirde Alla nelaabe e annabaabe Makko, be kabranii Alla sifaaji e jaati Makko, ko ummoraade e annabaabe nganndu-d'en Inde Alla e Sifaaji Makko, nganndu-d'en no ndewirten Alla e no badorten Mbo, nganndu-d'en no ndafirten lefte Alla ñande njobidi. Nelaabe bee noddi yimbe be e dewal Alla, wolla boom mbi'a be noddi yimbe be e ruttaade e neesu ngu be tagiraa, duum woni be ndewa Alla e yamiroore Makko.

Ko nelaabe be peewni yimbe be e laawol goonga e dadal.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ

عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٥﴾ [النساء: 165]

{Nulaabe wewlinoobe e jertinoobe fii wota hujja wonan yimbe ben e hoore Alla baawo nulaabe ben. Alla Laatike fooludo, ñeeñudo}. [(165). Simoore Nisaa'i.]

Ko bee nelaabe e annabaabe Alla ngaddi iwde e Alla, e kaawasiji di Alla sembinird be, duum okkataa hay gooto adda hujja yeeso Alla ñande darga.

Alla tottii ma neesu ngu nganndir-daa Mbo, O okku ma hakkille O okku ma ndaarde e tagooje Makko O neli e maa nelaabe, wadde a alaa hujja hanti yeeso Alla.

22- Ina woodi diineeji keewdi, hoko taki (addi) islaam?

Islaam wonaa diine gondó hakkunde diineeji.

Fibnde Islaam na hawri e denndaangal fibnde annabaabe Ahdi booydo o.

Islaam ko laawol feewnitde diineeji goonaadi di, e ruttude fibnde ngootaagu nde annabaabe Ahdi booydo o ngaddi.

Alla toowdo O daali :

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ﴾ [الشورى: 13]

{ O sariyanii on e diine, ko O wasiyinoo Nuuhu e ko O wahyii faade e maa, e ko Min wasiyii Ibraahiima e Muusa e Iisa, ko dum woni ndarnee diine wota on ceertu heen, ko noddataa heefere be na mawni e mabbe, ko Alla subotoo mbo welaa, O feewna e Makko oon tuuboowo } (13). Simoore diisnagol (SHuura).

Islaam woni iwdi (asli) diineeji godfi di, mbo wonaa wano diineeji godfi di, e ngoo yeesa.

23- Holko woni Islaam?

J: Islaam woni: Jebbilaade e yankinaade e doftaade Alla.

Alla toowdo O daali:

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ
إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا﴾ [النساء: 125]

{Alaa burɗo moyɗude diine wonan'de oon jebbilɗo Alla yeeso makko, tawa ombo moyɗini o rewi laawol Ibraahiima peewngol ngol, Alla noon jaggarii Ibraahiima Sehilaawo (beldiɗo)} [(125). Smoore rewɓe (Nisaa'i).]

Woni maana o jebbili yeeso makko: O jebbilanii Alla o ɗoftii Mbo, kanko Ceniido O.

Alla toowɗo O daali:

﴿وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِّيذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِّنْ بَهِيمَةٍ الْأَنْعَامِ فَالْهَيْكُمُ
إِلَهُهُ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ﴾ [الحج: 34]

{Deweteedɗo mon ko deweteedɗo gooto njebbilane Mbo weltiin been yankiniibe} {34} [(34). Smoore AlHajji].

Woni maana njebbilee : ko njebbilane ñaawoore e laamu Makko.

Aayeeje de na kolla won'de maana Islaam ko jebbilanaade Alla jebbilagol wellet, e ɗoftaade Mbo, e siinude sariya Makko wondude e weluya, ko ɗum woni islaam tigi.

Islaam woni jebbilanaade Alla e ñaawoore Makko e sariya Makko.

Islaam ko diine Alla ngam yimɓe fof, Alla daali :

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ
الْعِلْمُ بَعْثًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ [آل عمران: 19]

{Tigi tigi ko Islaam woni diine ja**baa**ɗo to Alla} [(19). Simoore Aali].

Imraana.Islaam woni diine mbo Alla jabi, O jabataa diine godɗo mbo wonaa islaam.

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ﴾ [آل عمران: 85]

{Kala **ɗa**bbirdo diine mbo wonaa islaam o ja**b**antaake, kanko to laakira ko e bonraabe (pertube) o jeyetee} [(85). Simoore Aali Imraana.].

Islaam woni diine mbo Alla neldi annabaabe e nelaabe fof, diine annabaabe woni Islaam, annabaabe fof ngaddi ko wootinde (tawhiid) hay si sariya mum'en na seerti.

Alla toowɗo O daali:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء: 25]

{Min nulaani ko adima hay nulaaɗo gooto si wonaa tan Min mbahyii e Makko wonde pellet deweteeɗo alaa si wonaa Miin, waɗɗe ndewee kam}. [(25). Simoore annabaabe (anbiyaa).].

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Ko diine islaam tan heddori wootinde (Tawhiid).

Islaam woni diine tawhiid bajjo hannde e dow leydi ndi.

Kala askitintoobe e sariyaaji goddi di ngonaa islaam fof tawata sirku na heen foti ko seeda wolla ko heewi, caggal maaygol annabaabe, ɓe ngaccidi yimbe ɓee e wootinde (tawhiid), nde ɓooyi yimbe ɓee njaggitii e sirkuuji, alaa mbo woni hannde e diine tawhiid si wonaa islaam.

24- Mbela Lislaam na jogii jaabawol naamne beemnude (wemmbude) hakkillaaji wano: Hodo ummiden? Ko woni sabaabu gonal men he nde winndere? Hoto woni batttane men?

J: Islaam jaabiima dum fof e nder aaya Quraana gooto, jooma men ceniido O daali:

﴿وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ [يس: 22]

{Holko haɗfata mi rewde Oon tagɗo mi ko ka Makko nduttotoɗon} [(22). Simoore Yaasiin.].

Hodo ummil mi? Ko Alla tagi mi {Oon tagɗo mi}.

Hodo njahat mi? Yaama mi yaha ka Alla O yobira mi e golle am {ko e Makko nduttete-don}

Holko saabi ngar-mi he ndee winndere? Ko ngam rewde Alla mi jarribee.

Holko wafi mina rewa Alla? Ina jeya e neesu nde ndewat mi Alla tagɗo mi O, ko dum woni neesu jottondiral hakkunde nedɗo e jooma mum: nde jiyaado rewata Joom makko.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ [يس: 22]

{Ko wadfi mi rewataa Oon tagdo mi} [(22). Simoore Yaasiin.]

25- Hono nganndir-daa wonde Muhamadu ko nelaado ummaade ka Alla?

J: Limtinde dalillaaji kaawis na holla rewondirde e yananeede hibunde (timmunde).

Aristo woniri filosof ko denndal golle makko de, wonaa tan konngol ngol o haali wollo sedo (analisis) filosofi ngo o wadfi.

Abu Qarat ko o doktoore e denndaangal ebbaade makko, kono o woniraani doktoore e oppeere wootere nde o wadfi.

Ko noon kadi limtinde dallillaaji iwdi e annabi- yo o his- iedfi kolla reggondirgol maana e yananeede hibunde (timmunde) won'de ko O Annabi.

Si a ndaari daartol nelaado a tawat ko goondudo, o lollorii goonga, yimbe burbe mbo aade ceedanii mbo goonga, o feeraa (meedaa) takkeede fenaande wolla faajiraagal, omo habratnoo ko wirnii dum arda noon, ko adii duum fibnde makko nde o noddatnoo e mum, gila ado, na yahdi e fibnde annabaabe bee fof, refti heen kadi annabaabe be kaaliino garal makko (jkm) ko adii nde o arata duubi teemedde, dum fof na tinndina rewondirgol tinorla (maanaa) e yananeede hibunde sellugol nelal makko.

Refti heen, holko woni kaawis burdo mawnude mbo o addi? ko oon woni Ku'raana teddufo o?

Ko Ku'raana o Alla dikkorii (sapporii) anndube Bayaan demngal arab, yo be ngaddu yeru mbo, wolla nii simoore wootere heen, be ngaddaani dum.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Alla jooma Mawngu daali :

﴿فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ﴾

[البقرة: 24]

{On mbaafaani te on mbaawataa wadde dum} [(24). Simoore Bagharati (nagge).].

be mbaafaani, be kattanaani.

Seeraani Quraana ina dikkoo sirkube e aarabaabe fasinteebe, wondude e dum fof ebe caloo mbo be etoo yerindirde e Makko.

Dr Abdullaah Darraj, yo Alla yurme mbo, mbo wi'a : Mbela nelaarɔ hulaano dikkaade be o iirta jinngol mum'en to banje conce ?

Be ndaroo ngam fompondirde e makko, ebe ngoni dental deentingal ; holko o waawnoo wadde si dental e fasinteebe mum en pibondirii e addude haala toowondirka e Kur'aana o, hay si ko yoga e banngeeki !

Si bernde makko foodiino mbo nde o yaltinta ndee ñaawoore dow yimbe yonta makko, ko hono o yaltinirta dum e jirle garooje de ?

Ndee huunde ko jumpaade e ngoŷ'a, alaa gannduɔ hoore mum naatoowo e hende si wonaa nedɔ baawɔ firliɔ ñaawoore, keɔ kabaaru kammu, ko wano nii o addiri dum yeeso winndere nde, dum saabi hoddiro fibaango, kala paliɔ ngo ruttoda e ronkere laabnde, e cooygol bannungol, e rewondirgol yontaaji"¹⁸.

¹⁸ {18} Kabaaru Mawɔo o, Dr. Abdalla Darraj, k 54-44.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Bee sirkube paami wonde renndin'gol konuuji e wafde pelle ngam habaade nelaado buri newaade gaa falaade Kur'aana o, e salaade, ko dum woni kaadtudi tinnaare mabbe.

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [فصلت:

[26

{Heeferbe bee mbi'a taa kedee oo Kur'aana, ñuklee mbo ngam poolon} [26–Simoor Fussilat.].

Aaraboobe e Ley'yi gardiidfi di ngaddaani hay huunde nde hakkillaaaji yeddube goodal Alla mbeltorta, wolla be mbelttina heen wobbe.

Aluusi na wi'a : " alaa gooto e mum'en kaalfo konngol wolla holliri huunde maa labbini cifaado wolla sifa gooto".

Jibriil Ibnu Mud'im nde o siwaano jebbilaade wii : Mi nanii nelaado (jkm) mbo jangga e Futuro Simoore Tuuri, nde O yottii e o aaya :

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيِّرُونَ ﴿٣٧﴾﴾ [الطور: 35]

{Mbela **be** taga ko aldaa hay huunde (ndiga) wolla ko kam**be** woni tag**be be**. (35) {Wolla kam**be** tagi kammuuji **di** e leydi ndi? alah **be** njananaaka}. (36) {Mbela **ebe** njogii moftirdi Joome maa wolla ko kam**be** ngooni jaggube (tehrube) **di**. (37). [Simoore Tuuri.]

O wii: "bernde am nde desii diwde" (19).¹⁹

Quraana na woodi sirruuji kaawniidi jottotoodi e fittaandu neddo.

Ndaaree no rew**be** wor**be** sirkube **bee** bittondiratno e damal galle Abuu Bakri saanga nde o jannatnoo Kur'aana sabu ko mbo naatatnoo battina e ma**bbe**, haa duum denyini wor**be** Kuraysi en. (20).²⁰

Ko duum wadi dente arab en kawri e konngol wota **be** kefo Kur'aana, wota **be** nannu mbo koreeji ma**bbe**, ko duum woni laawol gootol haa **be** keddo e keefeeru.

Ina jeyaa e kaawisaaji Kuraana di ngasatah, ko Dr Abdullaahi Darraaj yo Alla yurme mbo, ko o haali e tellaade Kuraana e yontaaji ceertudi, refti heen annabiiyo na joopoo ngonka yoga e aayeeje e nokkuuji dottaadi hakkunde cimooje e aayeeje godde, hakkunde cimooje godde, tawa kala heen simoorewoniri ko e mahoodi hoore mum, Abdullahi holli wonde saanga tellaade Kur'aana yogo heen nokkuuji na beydoo seerta e

¹⁹ Sahiih (sellunde) Al Bukharii: h 4854.

²⁰ Sahiih Al Bukharii, h - 3905.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

nokkuuji godđi, dum wona e cefe ceertude caggal nde aayeeje godde tawti de, yoga heen de beydee do, godde de naatondira e godde, fotde yamiroore nelaado keboowo de ummaade e Jibriil.

Si en ndarii taarikaaji di limotaako- taarikaaji tellaade aayeeje Kur'aana tedduo o- tesko-den wonde oo wahyu mbo jokkondiri e mbaadi kuftidinndi mbo sinndondiri e ngonkaaji dille keeriide, duum wadata naamno-den ko'e men : ko hombo waktu simoore heen kala yubbinaa e mbaadi heeriindi.

Ellee Kur'aana ko taye ceertude tonngaade ummaade he mahoodi booyndi, njidaandi mahteede e nokku goo e mbaadi mum ngadiindi ndi, si wonah duum hono mbaawirten firde ngol dewondirgol jaawngol e laawol njubbungo wonan'de cimooje keewde ?

Kono hoka ndeenka daartol ko neddo waawata hebde saanga lelnude ndee ebbaande ko faati e jol jole garooje, e dabbe majje sariyankooje, e solisonji wonande de, e mbaadi demngal potndi addude dii solisonji, di mbaawa yahdude e ndee simoore wolla ndeya ?

Mbela en paamataa e dum wonde timmude ebbaande nde e hebeede nde e mbaadi njoortaandi ndi, ina dabbi badal Tagdo Mawdo, jogiido mbaawko darnude ndii njubbudi yidaandi ? -21-²¹

Kuraana ko kaawis kolliroowo goondugol nelaado - yo Alla hisnu mo.

Kaawisaaji nelaado - yo Alla hisnu mo- baddi e juude makko buri unjone ko heewi, yonta mum ina badii, be eggondirii di, kambe buri goondude e diggude tagoore nde.

Habrube bee eggani en dii kaawisaaji be ndaknataano fenaande e e gede pamare, hono be penirta e dow makko, te ebe nganndi kala

²¹ Deftere Madkhal ilal Kur'aan nde Dr Abdullaahi Darraaj.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

penandŋ mo e beleede o naatat yiite, ko dŋum nelaadŋ reentini, mbo jam e kisal ngoni e Mum.

Ujunnaaji Sahaabe en ceediima yoga e kaawisaaji nelaadŋ, yoga heen ko capande he maŋbe kabri dŋum, wano bee fof kawrirtaa e fenaande e dŋum fof.

Ina jeya e kaawisaaji makko di heewbe tawa : hadiis ŋuuŋaango foobre (jullaare) lekki, ko hadiis lolludŋ dewondirdŋ, nelaadŋ na kutbatnoo e foobre lekki, nde o wadanaa minbar o yawi e hembo O kutbi jullaare nde ŋuuŋi, nde uumi wano cukalel uumirta nii haa nelaadŋ huufiinde -yo Alla hisnu dŋum-.

Ina jeyaa e aahabaabe habruŋe oo hadiis : Anas Ibnu Maalik, e Jaabir Ibnu Abdullaahi, e Abdullaahi Ibnu Abbaas, e Abdullaahi Ibnu Umar, e Ubayyi Ibnu Kaab, e Abii Sa'iid, e Sahlu bii Saad, e Aysata Bintu Abuu Bakri, e Ummu Salamata.

Mbela wano ndee limoore na hawra e fende habrude wano o kabaaru ?

Sahabaabe ujunnaaje ceediima kaawisaaji nelaadŋ, wano bulgol ndiyam e peŋeeli Makko - yo Alla hisnu mo- ujunere e teemedde jowi Sahaaba calligii heen njari heen, oo hadiis ko dewondirdŋ, Bukaari habri mbo.

Kabaruuji ngaddii kadi wonde nelaadŋ hebbinii ŋamri seeda haa o ŋammini heen konu njanu, ko Bukaari tan habri, e sellunde makko nde, kaawis hebbinde ŋamri e junngo nelaadŋ - yo Alla hisnu mo- e nokkuuji jowi. -22-²²

²² Al Bukaari (1217) Bukaari (2618) Bukaari (3578) Bukaari (4101), al Bukaarii (6452) dŋum fof ko dille baŋŋe e nokkuuji ceertuŋi, dŋum ko e Bukaari tan woni.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Si dalillaaji goondude tabiti e kaawisaaji buy ngam tabitinde annabaagal Muhamadu, hono kakkildo fennata duum fof?

Dum ko yeruuji godɗi kollooji kaawisaaji nelaado - yo Alla hisnu mo :

Nelaado habrii e jemma gooto wonde maa henndu sattundu wif, o hadi yimbe ɓe ummaade, gorko gooto ummii henndu ndu roondii mbo werlii mbo nokku godɗudo.²³

Nelaado habri maayde Najaasi ñande o maayi nde, o habbiri e makko kabbiraali nayi.²⁴

Nelaado- yo Alla hisnu mo- habriino sahodinde Umar, e Usmaan, e Aliyyu, e Talhat, e Jubayru ; o maaki ɓe maayataa e leece mum'en wano yimbe maayirta e leece mum'en, yo Alla wele ɓe kambe fof.

Wadii ñalaande nelaado -yo Alla hisnu mo- ɗabbie dow hooseere Uhdu, Kanko e Abu Bakri e Umar e Usmaan e Aliyyu e Talhata e Jubayru, hoosere nde dille, nelaado maakani hooseere nde : " deey, ko nelaado e jahdo (Sehil) makko e Cahodindo tan ngoni e maa".²⁵

O ñaawani hoore makko annabaagal, o ñaawani Abuu Bakri goondinal, heddiibe ɓee ko sahodinoobe, ko o haalnoo ko fof wadiri noon.

Ina woodi 150 hadiis nelaado torii heen Joom makko o jabanaa doon e doon, tawa yimbe na ina ceedoo dum²⁶.

²³ Sahiih Muslim, h 3319.

²⁴ Sahiih Al Bukhari, h -1333.

²⁵ Sahiih Muslim, h 2417.

²⁶ Saabudu Ibnu Abdul Kaadir ka Sanfar renndini ɗi hadisaaji, e deftere Dalaa'il

Annubuwa nde yalti ko Daaruu Ibnu HAJMI.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

BE Makka be naamninooma nelaado Alla yo hollu be kaawis, o holli be lewru ndu na feecaa peece didi, haa be nji'i Hiraa'a hakkunde majje, oo hadiis ko dewondirdo, ko e burdi toowde daraja ka cellal.

Nelaado na jannatnoo simoore Kamar wafnde kaawis feccagol lewru ndu e taweede dente mawde wano aljumaaji e juuldeele, ngam yimbe bee nana kaawisaaji makko gondi e semoore nde, o tinndina heen goondugol annabaagal makko.

Annabiijo -yo Alla hisnu mo- habrii wonde Aadama woni ko sakkatii e togooje guurde de : "O tagi Adam caggal takkusaan nande mawnde (aljuma) e wattannde tagu ngu"-27] ²⁷

Ngal ganndal goonga wontii jooni ko tabiti, ko hono nelaado anndiri wonde ko Aadama woni ko sakkatii feeñde e tagaadi guurdi dow lesdi, caggal nde puɗi di e kulle de banngi ?

Ndaar daalol Alla Teddufo O :

﴿وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَاتٍ ۚ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ ۚ وَكُلُّ شَيْءٍ فَصْلَانَهُ تَفْصِيلاً﴾ [الإسراء: 12]

{Min mbaɗii jemma e ñalawma kaawisaaji didi Min momti kaawis jemma o Min mbaɗi ñalawma o woni jalbuɗo} [12. Simoore Israa'i.].

Maanaa "Min momti maande jemma" woni : Lewru ndu ko kaawase jemma, ndu jalbatnoo baawo duum jalbeendi mum momtaa.

²⁷ Sahiih Al Jaami'i, 8188.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Ko nii Sahabaabe pirdi aaya o, Imaam Ibnu Kasiir e firo makko won'de Abdullaahi Ibnu Abbaas wii : Lewru jalbiratno wano naange jalbirta nih, ngu woni maande jemma, jalbeendi mum momtaa.

Ko haawnii heen woni ganndal yottiima doon hannde, Nasa yaltinii e wonirde (site) mum oficiel e canal mum wonde : yonto gadano e nguurndam lewru ndu wonnoo ko jalbundu yayniindu.²⁸

Tabitii tigi e ko fawondiri wonde kaawaseeji e kabaruuji cuudfloodi e lesdi e asamaanji, di limotaako, di mbaadi e junngo nelaar (jkm), e tellaade heen Kur'aana, mbo addi ko annabaabe gonnoo e mum ado makko, Alla na semmbini mo, o maayaani haa Sariya o hiibi (timmi).

Fellitde ko o annabi woni hakkille peewdo.

Kaawisaaji Makko (jkm) birniidi burii ujunere.

Anndinoobe kaawisaaji di ngoni yahdiibe makko burbe goondude e diggude nder tagoore nde, baawo makko.

Ko haawni noon woni mawbe Sahabaabe bee jebbilino ko adii nde be nji'ata kaawisaaji, be njebbolii sabu anndude nelaar ko goondudo, o feeraa (meedaa) fende hay gootol.

Ndee darnde mawbe Sahabaabe ko darnde neefunde hakkileyankoore, goondude nelaar ko daliil tabitinde sellugol wonde ko o annabi, sabu noddittoofo annabaagal maa o wonii burdo goondude, sabu won'de mo annabi..., ko annabi furi goondude eyimbe be²⁹.

²⁸ http://www.gov/mission_pages/LRO/news/vid-tour-htm/

<https://www.youtube.com/watch?v=UIKmSQqp8wY>

²⁹ Tabitde annabaagal e bange hakkille e ko eggaa e defte, Ibnu Taymiya, Daar Ibnu Jawji, h 573, e maana mum kadi h 318 e ndeen tuugnorde, h 318.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

wolla o wona burɗo waawde fende, o wona pepintooɗo fenaande e gefe burɗe mawnude e teddude.

Burɗo goondude faaydetaake e burɗo wonde penoowo, si wonaa e hakkille burɗo majjude e yimbe be.

Ina newani sanne kakkilɗo seerndude hakkunde burɗo goondude e burɗo yeddude eyimbrbr.

Sirkube njabiino e arwannde neleede makko wonde o meedaa fen'de, be mbii dum "min meedaa nanande ma fenaande" -30- ³⁰

Nde Hirakla naamnii Abu Sufyaana ko adii nde o jebbilto: "mbela oɗon tuumatnoo mbo fenaande ko adii nde o haalata ko o haali ko?"

Abu Sufyaan wii: "Alah".

Ndeen Hirakla wii: "Mbo fenantaa yimbe bee waawataa fenande Alla".

Refti heen Hirakla timminiri konngol makko lollungol ngol: "somi wonno ka makko maa mi lootan mbo koyɗe makko ɗe). -31- ³¹

Heeferbe bee ndonkii hollirde hay fenaande wootere e nguurndam nelaado -yo Alla hisnu mo-. duum wadi Kur'aana feli be e yeddugol mabbe, tawa ebe nganndonoo goonɗugol mum ado neleede mbo, joom men ceniɗo daali:

³⁰ Sahiih Al Bukhari, h - 4971.

³¹ Sahiih Al Bukhari, h 7.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ﴾ [المؤمنون: 69]

{Mbela be keptinaani nelaado mum'en kambe ko salibe mbo [(69). Simoore goondinbe (Muuminuun).].

Ngonka nelaado e daartol makko ko maande laabtunde wonde pellet ko nelaado.

Yo kisal Alla won e makko.

Si wonii ko hollata goondude mbo fof na semmbina annabaagal makko, hono kakkildo yeddira duum fof?

26- Hono ngandirat-mi ko mi dabiraafo goondingol Alla?

J: Ndaaran hoore maa, ndeen a andat ko a jaribteedo, mbela a tinataa ndeer maa: ada foti wafde ko moyyi a fotaani wafde goopol.

Si a tawii jawdi yeeso maa joom mayri na sokliri huunde wonde, ndeen bernde maa wi'a yettu ndii jawdi naftora, ndeya bernde wii maa taa waf duum na harmi ko bonannde.

Ko a jaribteedo e kala darnde e nguurndam maa.

Ngol tin'gol -waf wota waf- ina e nder maa sabu ko a jaribteedo a wonaa dunnaado, a wonaa huunde tan nde alaa kiima.

Alla toowfo O daali :

﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا﴾ [الإنسان: 3]

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

{Pellet Min peewnii mbo e laawol o yetta wolla o yedda [(3).
Simoore nedfoanke (Insaan).].

Ina e nder nedfo tinde "wad wota wad": O yetta wolla o yedda e kala darnde e nguurndam makko.

E kala taabal e taabe nguurndam nedfo embo waawi wadde moyyere wolla bonannde, mbela o yahat juulirde wolla o fijoyat.

Ko dum saabi Alla toowfo O daali:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: 56]

{Mi tagiraani yimbe e jinneeji si wonaa yo be ndew Mi}. [(56).
Simoore Jaariyaati.].

E kala taabal a hebat noone e maccungaagu (dewal) wonande Alla wolla goopi Alla.

Kala kawrinaado e wafde ko Alla yamiri o hisa, kala mbo salii ko Alla yamiri o woopih.

Ngol cubagol fawotoo heen ko yobeede nedfo kala ko o gollunoo .

Woni sabaabu tageede en ko nde kumpitte-dén njaribe-dén, ko dum woni faandaare neleede nelaarbe bee e tellaade defte de.

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَن هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَن حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾ [النحل: 36]

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

{Ko goonga Min nelii nelaaɗo e kala leñol (moŋte), ndewee Alla ndeento-ɗon bewnooji}. {36}. [Simooore Ñaaki (Nahli)].

Caggal nde jarribuya gasiri maayde ndutto-ɗen ka Alla

﴿وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ [يس: 22]

{Ko ka Makko nduttet-ɗon} {22} Simooore yaasiin.

﴿وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ﴾ [النجم: 42]

{Pellet ko to joom maa woni haadfirde nde} {42}. [Simooore Hoodere (Annajmi)].

﴿إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ﴾ [العلق: 8]

{Pellet ruttorde woni ndee ko to Joom maa} {8}. [Simooore Alaki]

Surah Al Alaq (La célula embrionaria)

Enen maa en ndutto to Alla ngam kasbeden ko ngardinno-ɗen.

﴿ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ﴾ [النجم: 41]

{Yaama yahdu (baɗe) mum ndu yi'ee} (40) {Refti heen o yobee njobdi burndi timmude} (41). Simooore Hoodere (Annajmi).

Yaama golle ɗe ngardin-ɗaa ɗee yi'ee, maa a yobire ɗuum :

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾﴾ [الزلزلة: 7-8]

{Kala golluɗo fotde gabbel jarra e moy/yere maa o yii ɗum}. (7)

{Kala golluɗo fotde gabbel jarra e bonannde maa yii ɗum}. (8)

{8}. [Simooore Jiljilati].

27- Mbela goondinde Alla na yona wondunde e yeddude annabaabe?

J: Alah, yonatah.

Goondinde goodal Alla e waasde goondinde annabaabe yonataa nedɗo wona juulɗo, holko woni maana goondinde ko Alla woni tagɗo jedoowo pewjanoowo, caggal duum njeddaa wahyu Makko e nelaabe Mum be?

Dum ko keefeeru mawngu.

Alaa bonannde burnde salaade wahyu Alla o, Alla toowɗo O daali:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ
نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ
الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥١﴾﴾ [النساء: 150-151]

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

{'Been yeddoobe Alla e Nelaabe Makko hebe paala seerndude hakkun- de Alla e Nelaabe Makko hoobe mbi'a min ngoonfinat yogo min njedda yogo hoobe njidfi nanngude laawol hakkunde duum} (150) {Ko been ngoni heeferbe tigi Min keblanii heefereebe lepte koynooje} (151). [Smooore Rewbe (Nisaa'i)].

Kala goondindo Alla o yeddi annabaabe ko oon woni keefeero tigi.

Kala jeddufo annabi e annabaabe he, ko o jeddufo Alla sabu o yeddii wahyu Alla o, ko duum saabi jooma defte en be ko heeferbe, sabu yeddude be annabaagal Muhamadu bii Abdullah (jkm):

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ﴾ [البينة: 6]

{'Been joom en defte e sirkube yeddube ko e yiite jahannama be caasata (ñiibata) ko been buri bon'de e tagoore ndee fof}. {6}. [Simooore Labbinal (Al Bayyina)].

Fodoore (kammbagol) Alla naatde be yiite ko goonga tigi:

﴿وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوَ مِنْ دُونِهِ إِلهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطًا﴾ [الكهف: 14]

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

{Fodoore Am nde goondfi} {14} simoore Kaaf.

Lislaam e daɗal wonaa tan nedɗo jaba wonde ko Alla woni tagɗo jedoowo guurnoowo baroowo, woni tan ko maa juulɗo o goondfina nelaabe Alla be.

Wadde goondinde goodal Alla tan e yeddude annabaabe be yonataa nafataa jiyaadɗo ñande darnga, sabu alaa e saga Alla rewee dewal timmiratngal goondinde denndaangal annabaabe Makko.

Si wonno goondingol goodal Alla tan na yona, ndeen O nelataano nelaabe Makko be O tellintaano defte Makko de, sabu yimbe fof na nganndira Alla e neesu mabbe.

Ko Alla tagi maa feewnu maa yedi maa (arsaki ma), wadde ko Kanko tan haani reweede wano O sardiri rewde e nelaabe e annabaabe Makko be.

28- Mbela keefeero na heba njobdi e golle makko moyye de?

J: Golle lobbe ko neesu ngu Alla tagdi e nedɗo, ko dum saabi ada yi'a nedɗo kala na nwaawi gollude golle lobbe hay si o wonii keefeero wolla cirkoowo, fof en na ngolla golle lobbe sabu neesu ngu Alla tagiri be.

Kono woni sardi jabaneede golle lobbe ko nde de ngollirtee ngam Alla, faandee heen kadi dañde baraaji ummaade ga Alla.

Oon nedɗo keefeero na rewda Alla e allaaji goo, eden mbo mbi'a: Yahu to been be ndeendin-ɗaa e Alla e golle maa loobe de kebaa e mum'en njobdi maa, a faandanooki Alla e golle maa lobbe de.

Miijo tan nedɗo mbo koreeji mum nehi totti mbo nafaqe haa o woni sagata cemmboɗo, refti heen o yahi o gollani wobbe, mbela ombo jogii hakke naamnaade koreeji makko njobdi ko o gollani wobbe ko?

Yo o yah to be o liggantonoo be o heba e mabbe njobdi makko.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Yeru burfdo toowde oo ko Alla woodanii.

Ko Alla tagi maa O yedi maa O okku maa kala neema, baawo duum ngaccaa rewde Mbo kadi mbi'aa yo O tottu ma njobdi golle maa de? Hono dum wonirta?

Ko dum saabi Alla toowfdo O daali:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لُعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ [النور: 23]

{Min ngari e golle de be ngollunoo Min mba'fi de punndi (nduggu) caraandi}. {23}. [Simooore Furqaan].

Ceniifdo O daali kadi:

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَلُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيَعَةٍ يَجْسِبُهُ الظَّمْآنُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَفَّاهُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ [النور: 39]

{Been yeddube, golle mum'en mba'i kono merere e toccoonde si domfudo sooyniima dum sikka ko ndiyam, haa si o yottiima o tawataa toon hay ndiga} {39}. [Simooore Annuur].

Been yeddube kaandaadi e baraaji golle mum'en hay si de ngonii lobbe, sabu ko be heeferbe be paandaaki baraaji joom mabbe he golle de, be dabbaani heen kadi weluya Alla.

Wafde huunde nde wonaa tan golle lobbe, sabu enen fof neesori-den ko gollude golle lobbe buy, huunde ndee woni : holko saabi ada golla dee golle lobbe e hombo ngollantaa de ? Mbela ngollirtaa ko ngam nafaore maa heeriinde wolla ko yeengo maa ko wonaa Alla ngollantaa ?

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Dum fof wonaa e laawol Alla, baraaaje golle lobbe ngam Alla njoortaaka heen.

29- Si Lislam wonii diine goonga, wadde holko addata heen jibuyaaji ?

J : JiiBUYA woni huunde nde juulɗo faamaani e diine makko, ɗum jiiBORA mo haa nde o ɗañana ɗum jaabawol.

Alla haaji nde geɗe jiiBiide ngonata e cate diine, haa jidɗo bonannde wodɗitora ɗum ɗoftaade jooma mum.

Alla toowɗo O daali:

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ
فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَبَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ
تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَأَمَّنَّا بِهِ ء كُلُّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا
أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٧﴾﴾ [آل عمران: 7]

{Ko kanko tellini e maa deftere ende wadfi aayaaje laabtuɗe firo, ko ɗeen ngoni yumma deftere nde e godɗe nannduɗe, tawi ko been be ñawu woni e berɗe mum'en be ndewata ko ko jiiɓii ko e majja ngam addude fitina e yiilaade firooji godɗi, ko Alla tan e ñiiɓbe e ganndal nganndi firooji (taawiil) majje, be mbi'a min ngoonɗinii ɗum, fof iwri ko ga joom amen, alaa siftoroobe si wonaa jooma hakkillaaji en}. [7]. [Simooore Aali Imraana].

{Si tawi ko be wooñaare woni e berɗe mum'en been ndewata ko ka jiiɓuru ndu woni}: mbo bernde makko wadfi ooñaare rewata ko jiiɓuyeeji ngam yiilaade fitina e wodɗitaade Alla.

Alla muuyii e ñeeñal Makko wadde goonɗinal (iimaan) e keefereegal

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾﴾ [التغابن:

[2

{Yedduɓe ina he mon goonɗinɓe ina e mon}{2} [Simooore Tagaabuni.}.

Paalaado keefeeru yowitoto ko e dñi jiiɓuyeeji o soklira ɗe gaa diine makko e juulde makko e goonɗinal makko.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Si tawii ko goondindo oon kam rewata ko e aayaaje laabtude firo tabitde, kanje ngoni (yumma deftere nde) kollirooje sellude diine e sellude nelal ngal, si o yi'ii heen ko o anndah o naamnoo, kono o jukkataa ko o faamaani o woppa diine makko e juulde makko.

Alaa jokkoowo ko o faamatah o woppa diine makko si wonaa mbo ñawu woni e bernde mum

﴿وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيَقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّادَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَى لِلْبَشَرِ﴾ [المدثر: 31]

{Maa **be** ñawu woni e **berde** ma**bbe** e heeferee**be** **be** mbii : ko Alla muuyiri yeru e **dum**, ko wano nii Alla majjinirta mbo **O** welaa **O** feewna mbo **O** yi**di** feewnude}. [Surat Al-Mudassir : 31}.

Ina jeyaa e ñeeñal woodeede aayeeje de firo mum laabtaani wonde ko he deen joom en ganndal ceertata e wobbe yi'oobe dow tan, a tawat ganndo o na waawa jaabaade gefe jiiibiide, mbo wonaa ganndo o luggidinaaki e diine o janggaani mbo, Alla bamta darajaaji joom en gannde be.

Goonga woni ko tabiti kono alaa e saga nanndudi wooda ngam dum waawa seedeede.

Woni laawol e tagu Alla he ko faweede (kallifeede), woni laawol Makko e faweede he ko wirnaade yoga e ñeeñal, woni pooldo ko dalloniriido ko o anndi haa o waawa yaltinde heen ñaawoore ko wirnii ko, woni

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

boniraado (pertudo) ko badfo ko o majji ko wona wirngallo hadoowo mbo dalliniraade ko o anndi ko.

30- Holko saabi Alla tagi yimbe ? wolla boom hono juulfo ruttirta safteende bonannde.

J; Fitina bonannde ina wa'i no kay woni ko furi mawnude e sababuuji yeddude -Ilhaad- e nder daartol (taariik).

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ ۚ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ أُنْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ﴾ [الحج: 11]

{Na wadfi e yimbe dewroowo Alla e sera si jam hebii mbo o deeya si fitina hebii mbo o waylitoo e yeeso makko o bonireei aduna e laakara ko duum tigi woni bonireede banngunde} {11}.

[Simoore Al Hajji].

Na woodi toon yeddoobe Alla sabu fitina wolla jarribuya wolla musiiba jippiima e makko.

Jeddufo goodal Alla noon na waawi naamno o wi'a : ko wadfi bone na woodi boom ?

Jaabawol mum na newii : Sabu ko en kallifaabe- ko en fawaabe yamiraabe wadde wolla accude.

Sabu ngonden ko e winndere jarebuya.

Alla Ceniido O daali:

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبَلُّوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٥﴾﴾ [الأنبياء: 35]

{Maa Min njarribor on bonannde e moyƴere ngam fitninde on}
{35}. [(35). Simoore annabaabe (anbiya).].

Min njarribora maa moyƴere e bone sabu ko a conngiido (kellifaado), hallifeede woni faandaare goodal maa.

Alla toowdo O daali :

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾﴾ [الملك:

[2

{Oon tagdo maayde e nguurndam haa O humpitoo hombo e mon furi labeede golle, ko Kanko woni tedduo pooloowo Mbo fooletaake momtoowo bakkatuuji}. {2}. [(2). Simoore Mulki].

Woodeede bone e woodeede fitinaaji e musibbaaji, ko dum tigi woni daliil burdo mawnude kolliroowo sellugol diine e goopol yeddude.

Si en ngonno bibbe winndere rigi (matiere) tan en paamataano moyƴere wonaa bonannde kadi.

Si tawno winndere ndee fof alaano faandaare, en nganndataano wonde nde alaa maanaa³² sabu tawii ko e laawol yeddude ndew-d'en en ndewatno e wadfaade rigi meho, laabi neesu pawoo e men, e ndeer duum en paamataano ko faandaa e bone wolla ko woni maanaa bone.

Mbela ko furi jaarude yeeso e kulle na nganndi ko faanda e bone?

³² C. S. Lewis.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Faamde bone woni en njeyaako e biɓɓe ndee winndere, kebeten faamde goodal bone ko e ngardiindi gonndi ndi wonaa rigi mbo Darwen goondini ngam dañeede goodal.

Enen njahruɗen ko e ngardiindi kammuyankeeri, kono wonaa e mbaadi yeddude fawiindi e rigi, ko ɗum woni laawol gootol ngam paamen ko woni bonannde.

Tawde tan ko en fawaabe baɗe alaa e sago fitinaaji e musibbaaji goodee, kadi na aabnii nde paameten ko woni bone.

Bonannde e muusalla e hattande gollude goopi, ɗuum woni neesu ɗabbi, ko njeñcudi laabtundi wonande wonande ndimaagu subaade e hallifeede alliyankoore.

Woodeede bonannde e jarribuye e musibbaaji e tuuyooji ko ɗii njaltinta ko furi moyyude ko woni e nedɗo moyy'o, e ko furi bonde ko woni e anedɗoe bonɗo.

Na jeyaa e ko haawni e yeddube woodal Alla ko ɓe njeddata goodal tagɗo O, sabu tan woodeede bone, eɓe njaggitoo e ngoo firo aroowo:

1. Si tawii baaba ko moyy'o embo yidani biy makko moyy'ere, ko wonata sabaabu ombo waɗa biɗɗo o pikkir muusɗo ngam habaade mikrobji?

2. Muuseeki hebi biɗɗo o sabu pikkir o?

3. Wadde baaba o woodaani (33) ³³

Mbela ɗum ko yencannde yahdunde e hakkille?

³³ iwde e deftere Usus Gaaliba, nde Ahmad Hasan winndi, to centre dalaal'il.

wondude e firrito.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Refti heen, na jeyaa e neesu wonde: en paamataa kala gunndooji (cuudfiidi) ñeeñal Alla ko faati e moy'ere e bone.

Alla ñannginii ñeeñal e golle Khudar de o wadani annabi Muusa -yo O hisnu mo- tawii noon e peeñdi mum ko huunde añaande nde yoodnaaka, kono tan ende wondi e moy'ere mawnde, daarol Muusa e Khudar ardaani e Kuraana wonde dum tinndeede tan, kono ngol ardi ko ngam teskitaade e jabde ronkere fittaandu neddo e ñaawoore mum heñiinde.

Na jeyaa e ko haawnii to banje bonannde: Si bone wonaana e aduna he a yaltataano e nokku do njibina-daa do.

Pinal beydaare hebetanooke gure mahetanooke wonaa kadi isinaaji wonaa cuudi, ndeen yimbe kaajortaa golle be miijotanooko habtaade ñawu wolla ittude jiiBUYA maa fefindaade miijo addoowo fooftere.

Neddo haajortaano eggude nokku ka o jibinaa do.

Ndeen bone woodatah, wonaa kadi tampere wolla musiiba maa jiiBUYAaji jiiLanteedi safaara.

Holko addi tampere e hinkiy'inaade e miijiitaade e golle?

Ko bonannde woni huunde alaa e saga nde wooda e aduna.

Miijito.

Kulaa Alla, pellet ko a kellifaado.

Na heewi e yimbe si musiiba e bone hebii be, be nduttoo e Alla be ngonta moy'yube, senaare e jettooje woodanii Alla.

Denndaangal hoddirooji Alla efi mbaadi ñeeñal e moy'ere.

Alaa e saga juuldo goondina denndaangal hoddirooji Alla, nelaado -yo Alla hisnu mbo wii:" Si tawno ada jogii kanje potoowo no fello Uhud

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

tottir (ɗaa mbo e laawol Alla, Alla jabantaa ma mbo si wonaa tan ngoondinaa hoddiro, ngan-ndaa kala ko yani e maa jogaraano woopde ma, kala ko woop maa jogaraano yande e ma, pellet kala mbo maayi e ko wonaa dum o naata jaynge"³⁴ .

Kala hoddirooji Alla foti ko moyƴere maa bone juulɗo na foti weleede di.

Kala hoddirooji Alla ko di moyƴere, hay si yoga e majji na nanndii e bone wolla lorla, kono tan e sakket ko moyƴere mawnde e ñeeñal Alla kebbungal soomii heen.

31- Mbela diine woni sabaabu hareeji diine kooninooɗi winndere nde, yonta e yontaaji?

J: Neddanke wuuri e sariyaaji tawhiid gila duubi ujunnaaji, e sariyaaji Ibrahim tati njani di duubi ujunnaaje nayi, diine feeraa wonde bone e dow nedɗo, kono kam mbo addanii nedɗanke bure jikkuuji toowɗi di goondindo e jedduɗo fof kawri e mum, mbo sinci ngenndiiji asliiji, eden mbaawi wiide kala moyƴere e leydi he ko batte annabaagal ngaddi dum, diine foofinii ñaawirde (tribunaux) ujunnaaji weebni ñaawooje, beydaade e duum fof diine lelnii ngooroondi ganndal e jikkuuji e bure ngam goodal nedɗaagu dow lesdi! leyde kuufde sariyaaji tawhiid haa hannde ko kanje njogii pine ceertude, duum okki wobbe seertube e mabbe keddii e ndeenaagu sariyaaji tawhiid, e bannge godɗo noon ada tawa e nder teemodinnde wootere yoga e leyde badiima wonde e yeddugol Alla (ilhaad) yimbe fof desi (ɗebi) halkaade. Caggal duum jooni yeddube goodal Alla na njeewta bone diine e dow nedɗanke! daartol nedɗanke meedaa anndude laawol burngol bonde laawolo ilhaad, kirse badnoode to Kawlaaj to Ndenndaandi Sofiyati yawtundi, e jooɗe jedduɗo Leniin, e boomgol seedaabe (minorite) to Alman Naasi, e gasnude nayabal yimbe Kambodi ko e juufde Mulhid Pol Pot, e warde 52

³⁴ Sahiih Sunanu Abii Daawuud, h 4699.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

miliyon Siinwaabe e junngo Mulhid Mao Zedong, ndeer filñitere pinal mawnde, e feeñde dental koninkeewal yeddube -Mulhid en- League of Militant Atheists, to Orop, nde uddi ujunnaaje 42 gollirde diine -Eglisaaji e Misiddaaji- be mbari ujunnaaji diineyan̄koobe, dum fof ko gukkitte Ilhaad e njeñcudi woowaandi iwndi e Ilhaad (35). Tawen e hareeji adunayankooji adanere e ñimmere fof ko hareeji Ilhaad wonno, ko miijooji ilhaad wonande nedñanke, e miijooji noddooji e wonde leñol dimol laabngol, ñuum addi boomaare fotde 5% yimbe aduna be, hareeji winndrere ñi ndutti aduno o -pooldo e poolaado fof- caggal fotde tatabal teemodinnde (buri duubi 30). Filosof en mbañi hañirde (soofirde) leriinde Pari, nde wona maande gasgol pinal nguurndam (Siwllisasiyo). Hareeji yeddube goodal Alla ngoppi ñoon kaborde tookaade baawde boomde yimbe fof laabi keewdi, laartindaade seeda tan e hareeji yiirde noogabiire na hollira kiite ilhaad, ñi ngacci miijo wonde hare wootere, ko arata, na waawi boomde yimbe aduna be fof, ko dum ilhaad feññini maa aroyta yeeso³⁵.

32- Holko saabi juulbe ngoni caggal tawde ebe njogii diine Tawhiid, te Hirnaange kam na yahri yeeso sanne?

Ko ngal woni naamnal pinal silwisaasiyo.

Heewi ko annabaabe tampi e ngal naamnal.

Heewi ko arbe caggal mum mettini sabu ngal labndal.

Naamnal pinal ngenndi woni asli yeddugol ley'yi e nder yontaaji.

Alla toowdo O daali:

³⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/League_of_Militant_Atheists-

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ

مَقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا﴾ [مریم: 73]

{Si be taranaama aayeeje Alla banngude de yeddube bee mbi'ana been goodinbe: ko hobe e pelle dife he buri moy'ireede ngonka e moy'ude batirde}. {73} [Simoor Maryama].

Si aayeeje badde dalilaaji e maandeeji sellugol diine njanggaama, heeferbe bee kujjinoroo bambaare ley'yi jeddufi di. ((Hode e pelle difi dee buri moy'ireede ñiibirde e batirde)

Biɗtoowo Ibrahiim Assakran -yo Alla reen mbo- na wi'a: "Dum ko laawol daartol e sunna tagu pellotoodo, mbo kaawis mum gasatah, e teskaade mobte mum booyde sanne, been yottinannoobe nelal Alla gila arwannde annabaagal haa e yonta golle islaam gonaado o, ebe kawra e cemmbe rigiyankooje (material) burbe be doole fitninoobe yimbe yo calo rewde wahyu mbo be gaddanaa o.

Ndaar jaribaaji Annabaabe, maa a taw kamji fof ko maande labbinoore poodondiral hakkunde noddoobe "wahyu Alla o" e cemmbe rigiyankooje, maa a taw yimbe na koomtiree rigi ittoowo hakkillaaji mum'en, mbo hada be jebbilanaade wahyu, maa a taw golloobe e diine ebe ngondi e muusu mawngu iwde e ko yimbe bee koomtiraa gefe aduna. Nuuhu (jkm) gadiido neleede o, yimbe makko kollii mbo ko laabti ka bannge rigi (gefe aduna):

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا نَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرَاكَ أَتْبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِإِدْبَارِ الْأَيِّ وَمَا نَرَى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾﴾
[هود: 27]

{Min nji'aani rewbe e maa si wonaa burbe jaasde e amen}. {27}.
[(27). Simoore Huud].

Annabi Muusa feñ tan bewre semmbe siwil e koomte mum pillitii kadi yeeso wahyu o

﴿وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَن سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٨٨﴾﴾ [يونس: 88]

{Muusa maaki Joom amen Aan de A tottii Fir'awna e batu mum cudaari e jawdi nder nguurndam aduna Joom amen be ngoni e majjinde laawol Maa ngol}. {88}. [(88). Simoore Yuunus].

Fiyaaku o wonaano keso e annabi men Muhammadu -yo Alla hisnu mo-yeddunoobe bee annabaagal Makko e wahyu mbo o addi o, be ngoni e duurnaade mbo ngam famdude mbo jawdi.

﴿وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ ﴿٣١﴾﴾ [البرخرف: 31]

{Be mbi'i holko hadi oo Kur'aana tellinee e gorko tedduo ummaade e dee ngure dide}. {31}. [Simoor Jukrufi.].

Ko doo haala Ibraahiima Assakraan gasii.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Yimbe meedaa njariboreede e nder yontaaji e taariikaaji annabaagal jarribegol burngol mawnude ko keefeero hoomtiraa doole jawdi.

Pellet noon jotondiral alaa hakkunde bamtaare e goonga.

Bamtaare to banngede dañal e yahrude keeci (baasal) tinndinaani wonde e goonga wolla e fenaande.

Wongol neddo burdo e moyyo firtaani wonde mbo bantiido to banngede dañal.

Neddo na wona jaggitiido e tinndinooje islaam tawa ko baasdo newiido, kono kadi mbeñdi mum na waawi wonde.

Heewii ko ley yi bamtii njahri yeeso tawa di ngodfunoo rewde sariya Alla o e diine Makko, e wahyu Makko o.

﴿أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ [الروم: 9]

{Mbela be njahaani e leydi he be nji'a no batte ley yi adinoobe be mbaanoo, ko kambe burnoobe mawnude semmbe be ndemi lesdi ndi be nguurniri ndi mahngooji buri ko beya nguurnunoo ndi}. {9}. [Simooore Ruum].

Bamtaare to banngede rigi e dañal jawdi wonaa betirgal jogaade goonga.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ﴾

[يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٨٣﴾ غافر: 83]

{Nde nulaabe mabbe ben addannoo be banngannduyeeji din, be wewliri ganndal ngal be kebi ngal, be huubitiraa ko be jalkitaynoo kon}. {83}. [(83). Simoore Gaafiri.]

Wadde yaarude yeeso to banngge rigi wonaa ko yetta e jaati mum, ko noon kadi duum wonaa ko yennaa e jaati mum. Dum manatee tan ko rewde wahyu Alla o, e rewde diine o, e no naftortaa dum nder diine maa, e no nafirtaa heen yimbe be e moy'ude ngonka mabbe sabu Alla.

Ko dum woni bambaare dabbaande nden.

Betirgal burondiral tigi hakkunde yimbe wonaa yahrude yeeso to banngge ngalu, kono ngal woni ko e kulol Alla e golle moy'ye, yahrude yeeso to banngge rigi ko jokkorgal kono wonaa faandaare, ko jokkorgal ngam wallude e nafde yimbe be, sabu Alla.

Jahrugol yeeso ngol wona labbinirangol wahyu Alla o, ngool tan woni jahrugol yeesa dabbangol ngol.

Ko dum tigi woni lomtingol nedfo he leydi he : Lomtingol njiyaagu dewal Alla, e lomtingol labbinal iimaneegal wonande kala banngeeji nguurndam.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ۗ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ﴾ [الحج: 41]

{Been be nganndu-ɗaa si Min newnanii be e leydi be ndarnat juulde be tottira asakal be njamira ko moyyi be kaɗira ko boni, battane gede ɗee fof ko Alla woodani}. {41}. [Simooire Al Hajju].

yo a anndu juulɗo si golli ko fawi mbo ko, ndeen Alla newnanat mbo sababuuji kala malal e yaarude yeeso ka aduna, e daɗal e bamtaare daraja ka laakara.

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا ۗ يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا ۗ وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَالْسِقُونَ﴾ [النور: 55]

{Alla fodanii been goonɗinbe e mon be ngolli ko moyyi maa O lomtin be ka leydi wano O lomtinirnoo adiiɓe be nih, maa O newnan be diine mum'en mbo O welanaa be o, O lomtinana be hoolaare caggal kulol, ebe ndewa Mi be ndenndintaa Kam e hay huund} {55}. {Simooire Annuur.}.

Nde juulbe bee ngollirno diine mum'en de be laatinooma ardiibe e diine e aduna.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Islaam addani be pinal ngenndi njokkungal 1200 hitaande, ko ndii ngenndi buri juutde e ngenndiiji, nduumiindi ko aldaa e tay'ondirde wolla dartaade.

Ko Lislamm jibini pinal nguurndam Lislamm.

E dumm noon, ko oo tan woni diine gooto ciñcufo pinal ngenndi.

Diineeji keddiidi dii fof ko pine godde kuufii di.

A tawat pinal ngenndi hiraange ko Masihiya (kerecee) huufi ngal, e pinal ngenndi Hindi kadi kuufi diine Hinduus.

Diine gooto ciñcufo pinal ngenndi woni Islaam.

Nde juulbe nganndunoo ko fawii be ka bannge diine mum'en be ngonti ardiibe aduna o to bannge Ruuhu e ko wonah duum.

Nde Islaam naati Kostantiin hitaande 1453 jibineede, yontaaji hakkundeeji nibbudi dii ngasi to Orop.

Daartol gasde yontaaji nibbudi ko 1453 J I, ko ndeen tigi woni ko diine Islaam naati Orop.

Nde Lislamm naati wuddu Orop tan annoore ganndal saaktii toon.

E defterdu Konngeres (congret) na woodi neñal e mbildi saal mawdo o ko hollata iwdi bambaare ngenndi Hiraange, ko Islaam tan woni diine gooto jantaado e diin diidi taari jeedidi gonfi e defterdu ndu.

Islaam woni diine gooto jantaado, embo heerorii gannde neesuyankooje.

ISLAM: PHYSICS.

Denndaangal diidi goddi piiltiidi dii keerorii ko inde leydeele e ko de ngaddi e bambaare to bannge conce wolla neñal maa demngal!

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Islaam addii ganndal, ko ina tolnoo 700 hitaande ko demngal Arab wonnoo demngal gannde dowliyankewal. (36)³⁶.

Si juulbe moy'ini diine mum'en aduna mum'en moy'a.

33 - Holko woni njeñcudi dewal Alla Ceniido Toowdo O?

J: Neddo no neesori, o anndataa hoore mum, fittaandu mum deey'ataa, bernde makko hibintaako si wonaa e dewal Alla

﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ [الرعد: 28]

{Been goondinbe berde mabbe waalortoo ko jantaade Alla ko noon dey berde waalortoo e jantaade Alla}{28}. [Simooore Raadi.]

Ko e dewal Alla bernde deey'irta.

﴿وَلَقَدْ نَعَلْنَاكَ أَنْتَكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ﴾ [97]

﴿السَّجِدِينَ﴾ [الحجر: 97-98]

{Ko goonga Emin nganndi bernde maa na mettee ko be kaalata ko} (97) {Subihinor yettude Joom maa yo a jeue e sujjooobe be}.

(98) Rew Joom ma} Simooore Hijri.

Rew Joom maa: bernde maa deey'a.

³⁶ <https://www.telegraph.co.uk/news/science/science-news/3323462/Science-Islams-forgotten-geniuses.html>

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Na jeyaa e ngaal dewal juulde darɗe dɗe wondude e kulol e teskuya ede mbada e fittaandu nedɗo ko waktuuji jolle deeynude fittaandu waawaa mɗde.

Ko e dewal Alla fittaandu nedɗo dey'irta, kala godɗitiido innude Alla bernde makko bitta, a tawat embo dogaa caggal aduna ha cay, o haarataa bernde makko deey'atah.

﴿وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى﴾ [طه:]

[124

{Kala ɗuurniido jantaade Mi pellet maa nguurndam cattuɗam woodan mbo} {124}. [SimooreTahaa].

Nedɗo no waawi yaajireede arsuka fof si o alaa iimaan o wuurata e sadteende, a tawat embo e daɗondiral muusngal, ngal gasatah, a tawat embo wuuri e faayre (ɗeny'ere) haa pooma.

Nelaadɗo -yo Alla hisu mo- maaki : "kala mbo aduna woni himme mum Alla seernda mbo e fiyaaku mum, O waɗa baasal hakkunde yeeso makko, o hebataa he aduna si wonaa ko o hoddiranaa ko, kala mbo laakara woni enniya makko Alla renndina hawrina ɗum e fiyaaku mum, O waɗa ngalu makko e bernde makko, aduna ara e makko cekel belel (doole)}. (37).³⁷

Dewal Alla na rimɗina juulɗo e rewde aduna, ngal laatina mbo dimo.

Ko ɗum saabi juulɗo dewoowo Alla e goongo oon woni paamuɗo maana nguurndam tigi, e ko woni faandaare woodeede mo e ndee winndere, o faama wonde o ardi e aduna ko ngam humpiteede e rewde

³⁷ Sahiihul Sunanu Tirmiji, h 2465.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Joom makko no haaniri nih, kono wonaa haa o wuura e dɛnyere nde alaa do darii, joom men Ceniido O daali :

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ﴾ [المك: 162]

[2

{Oon tagdo maayde e nguurndam ngam O humpitoo hombo e mon buri moyyude golle} {2}. [Simoore Mulki.].

34- Holko woni maale jebbilanaade Alla ? wolla boom hono nganndirta wonde a jebbilaniima Alla jebbilagol kibbungol (timmungol) ?

J : Maandeeji jebbilanaade Alla ko nayi, diin ngoni :

Adiinde nde : Maccinanaade Alla (rewde Mo) e kala tokxel e mawngel nder nguurndam maa, Alla toowdo O daali :

﴿قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [162]

[163-162: الأنعام: ﴿﴾]

{Maaku: Pellet, juulde am nden, e kirse am dɛn, e nguurndam am dɛm, e maayde am nden ko All woodani, Jeydo binnde dɛn}.

(162). {Denndidiido alanaa Mo! Ko dɛm mi yamiraa, ko miin woni arano e jebbiliibe ben}. (163). Simoore An-aam.

Juulde am e dewal e nguurndam am e maayde am woodani ko Alla Joom binnde dɛ, kala ko ngollat-mi ko ngam Alla, njuulat-mi ko ngam Alla, doftotoo-mi jibnaabe am ko ngam Alla, mi innat Alla mi jannga haa mi nafa yimbe bee ngam Alla, mi daanoo haa mi bura semmbude janngo, mi waawa gollude ko Alla yamiri.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Ko maccungaagu sabu Alla e kala golle, ko dñi buri himmude e maandeeji jebbilanaade Alla.

Maande ñimmere ngam jebbilanaade Alla jebbilagol timmungol woni: Rewde ko Alla yamiri e reentaade ko O hañi ko, joom men Mo senaare woodani daali:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ

عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٨﴾ [البقرة: 208]

{Yã ku waɗanda suka yi ñmãni! Ku yi ñã'a ga Allah da ManzonSa, kuma kada ku jũya daga barinSa, alhãli kunã ji} {20}. [Surat Al-Anfal : 20].

Allah - maigirma da ðaukaka - Ya ce :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ

عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٨﴾ [البقرة: 208]

{Yaku waɗanda sukayi imani ku shiga cikin Musulunci gaba ðaya} {208}. [Surat Al-Baqara: 208].

Faandaa e kisal ðoo ko: Lislam.

Naatee e islaam onon fof, faandaa heen ko ñiibe e ko Alla yamiri ngaccon ko O hañi ko.

Alla yamirii kam huunde mi gollat nde, O hañi kam huunde mi accat nde, ko ðum woni jebbilaade e ðoftaade Alla.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Maande tataɓere e jebbilanaade Alla woni: Nde njebbilanto-ɗen ñaawirde sariya Alla o, mbele-ɗen sariya Makko njaben mbo.

Njaben denndaangal sariya Alliiyanke, en njeddataa lepte ɗe Alla sariyini ɗe, alaa e sago mbele-ɗen sariya Alla o, sabu Alla na anndi ko feewnata tagoore Makko, Ombo anndi laaɓal renndo gonngal he ɗee lepte, {Mbela Oon tagɗo anndaa tagoore Mum, ko Kanko woni newiiɗo kumpitiiɗo}. (14) Simoore Mulki.

O daali kadi senaare woodanii Mo:

﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ [الملك: 14]

{Mbela Oon tagɗo anndaa tagoore Mum, ko Kanko woni newiiɗo kumpitiiɗo} {14}. Simoore Mulki.

O daali kadi senaare woodanii Mo :

﴿أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾ [المائدة: 50]

{Hombo buri Alla moyyude ñaawoore} {50}. [(50). Simoore Maa'ida.].

Ko Alla anndi ko moyyi e yimbe ɓe aduna mum'en e laakara mum'en.

Gollirde sariya Alla o na labbina yimbe ɓe, na waɗa ɓe nguura e hoolaare.

Gorko gooto cikkuɗo ombo goondini Alla e ko O tellini e annabi, yahiino to Kaabu bii Ashraf yahuudjo ngam o ñaawana mbo jiiɓdu e jiiɓduuji, o yahaano to nelaadɗo sabu hulde wota nelaadɗo ñaawan mbo ko o welaaka, o yahi to yahuudiiyanke o ngam o heba toon ñaawoore welnde mbo, daalol Alla ngol tellii:

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ
يَتَّحِقُوا إِلَى الظَّالِمِينَ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ ۗ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا
بَعِيدًا ﴿٦٠﴾﴾ [النساء: 60]

{Mbela a yi'aani been sikkube ebe ngoondini ko tellinaa e maa ko, e ko tellinanoo e adii be ma, ebe faalaa ñaawondirde ka Meereje (bondo) te be njamiraama yeddude duum, Seytaane na yidi majjinde be majjere woddunde goonga}. [Smooore Nisaa'i.]

Si a wonii juuldo dɔwtaniido Alla na waddi maa nanɗaade e sariya Alla he, njebbilano-ɗaa ñaawoore Alla hay si nde addii ko a welaaka, kono wonaa accude ñaawoore Alla kucca e yahuudiyanke ngam o ñaawan maa jiiɓdu maa ngam hebde ko welat ma.

Alla tedduɗo O daali he aayeeje garooje de:

{Min neliraani nelaarɗo si wonaa tan o doftɗe e sakkitoore Alla} (64).
Simoore Nisaa'i.

Alla neliraani nelaarɗe bee haa ngaccen nelal mabbe ngal ñaawdooye-
den to sariya godɗo.

Refti hen Alla gasniri winndannde ndee e dɔm ko wadi, e ko nanndi he
mum, ko aaya kimmuɗo labbinoowo waddagol doftaade ñaawooje
sariya Alla o, Alla Joom men daali:

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا﴾ [النساء: 64]

{Hey, Mi Woondirii Joomi maada, be goondintaa haa be ñaawinora ma huunde ko yani hakkunde mabbe, refti heen tawa be hebataa bitteende ka pittaali mabbe e kon ko ñaawan-daa be, be jebbiloo goonga} {64} Simoore Nisaa'i.

Alla neliraani nelaabe bee haa ngaccen nelal mabbe ngal ñaawdoyen den to sariya goddo.

Refti hen Alla gasniri winndande ndee e dum ko wadi, e ko nanndi he mum, ko aaya kimmudo labbinoowo wadtagol doftaade ñaawooje sariya Alla o, Alla Joom men daali:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ [النساء: 65]

{Hey, Mi Woondirii Joomi maada, be goondintaa haa be ñaawinora ma huunde ko yani hakkunde mabbe, refti heen tawa be hebataa bitteende ka pittaali mabbe e kon ko ñaawan-daa be, be jebbiloo goonga} {65}. Simoore rewbe (nisaa'i)

alaa e sago neddo jebbilanoo ko Alla sardini ko haa timma, jebbilanaade sariya Alla o ko e maale doftanaade islaam jeyaa!

Tawii ko maande nayabiire nde e jebbilanaade Alla woni: jebbilanaade hoddirooji Alla, kala ko Alla hoddiri O hoddiri dum ko e ñeeñal Makko,

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

ko duum saabi juulɗo yo jebbilo e hoddirooji Alla di fof... foti ko moy'ere wolla ko bone.

Si mbelemma hebii juulɗo o yetta Alla, si muusu hebii mbo o muña.

Si Alla arsokinii ma ñamri wolla arsuke lobbo wolla galle joodɗo wolla kebal poolgu e jaŋde, maa cellal balli, wolla koreeji moy'ube, yettu heen Alla.

Si lor hebii juulɗo wano ñawu wolla kulol wolla baasal maa musiiba wolla suno, yo o muñ oo lor o wallinoo Alla, ko nii woni alhaali juulɗo doftiido jebbilaniido Joom makko.

Kala huunde ko e hoddiro Alla tedduɗo O: Cellal e ñawu e ngalu e baasal e ko nanndi heen fof ko e hoddiro Alla e ñeeñal Makko, na fawii e mjuulɗo nde o weletee diin hoddirooji sabu ko Alla hoddiri di.

Joom men Ceniido O daali:

﴿إِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [القمر: 49]

{Minen Min tagirii kala huunde e hoddiro} {49}. Simoore Lewru (Kamar).

Alla toowɗo O daali:

﴿قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ [التوبة: 51]

[51]

{Wii be alaa ko hebata min si wonaa ko Alla hoddirani min ko} [Simoore Tawbati.].

{Alaa ko hebata min si wonaa ko Alla hoddirani min ko".

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Alla Tedduŋo O daali:

﴿وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كَتَبْنَا مُوَجَّلًا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا
وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٥﴾﴾ [آل عمران: 145]

{Fittaandu maayatah si wonaa e sakkitoore Alla}. {145}. [Simoore Aali Imraana.].

Happuuji fi ko Alla hoddiri fi.

Kala ko waƙata e winndere he, e kala jarrayel jahatngel e winndere he, e kala ko waƙata, ko e ganndal Alla ɗum waƙata e haajaande Makko e hoddiro Makko e ñeeñal Makko e mbaawka Makko.

Alla Ceniido O daali :

﴿الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ
وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا ﴿٢﴾﴾ [الفرقان: 2]

{O tagi kala huunde, O fotndi nde e hoddiro Mum}. {2}. [Simoore Furqaan.].

Ko Alla tagi kala huunde O hoddiri nde, ko O haaja laato ko O haajaaka laatotaako.

Miin e wonde mi juulɗo mido ɗabbiraa jebbilaade e kala ko Alla hoddiri.

Ko nii nedɗo wonirta juulɗo jebbiliido he Alla.

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

E sakket, ko hono naatirat-mi e Lislamm?

Lislamm ko diine Alla wonande yimbe bee fof, Alla toowdo O daali:

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ
الْعِلْمُ بَعْثًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ [آل عمران: 19]

{Pellet woni diine to Alla ko Islaam} {19} [Simoore Aali
Imraana]

Islaam woni diine mbo Alla jabi O jabataa diine goddo mbo wonaa
Lislamm.

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [آل عمران:
85]

{Kala mbo rewi diine ko wonaa diine islaam o jabaantaake e mum,
kanko to laakira ko e boniraaɓe o jeyetee.} {85}. [Simoore Aali
Imraana.].

Ko dum saabi kala neddo na foti jabde Islaam.

Dadgol jaynge e hebde weleende Alla e aljanna fof woni ko e islaame.

Naatde e islaam ko neema burdo mawnude e neemaaji, ko oo neema
woni burdo mawnude e himmude nder goodal maa.

Woni Lislamm tigi ko ruttaade e neesu e hakkille.

Naatde e islaam ko huunde newiinde nde hatajinaani e bade maa gede
laamu, dum dabbi tan ko yo neddo wowlu seedanfaaji didi di, o wi'a: Mi

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

seediima deweteeḍo e goonga alah si wonaa Alla, mi seediima Muhammadu ko nelaadḍo Alla.

Ko nii tan o winirta juulḍo.

Refti heen, o fuddoo gollirde islaam.

Mido waggina (wasiyoo) on rewindaade wonirde "islamhouse", gooto fof e demngal makko, haa kala Juulḍo keso annda no o gollirta diine makko.

Jokkol wonirde nde ko: /<https://islamhouse.com/ar>

Dokde iwa e yeddude goodal Alla faade e Islaam.

Contents

lanndal e jaabawol	4
E sakket, ko hono naatirat-mi e Lislamm?	102
Contents	104